

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΛΙΑΡΤΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2013- 2014

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: *“Όταν η αξία του χρόνου αποτιμάται μόνο σε χρήμα, τότε ο χρόνος δεν περνά απλώς, αλλά ξοδεύεται ”.*

« Η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου ως μέσο οικονομικής ευημερίας της κοινωνίας .»

ΑΛΙΑΡΤΟΣ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014

Εργάστηκαν οι μαθητές της Α' Τάξης:

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΒΙΤΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΔΗΜΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΣ

ΚΑΡΑΝΑΣΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

ΚΑΡΑΝΑΣΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΚΩΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΜΑΓΓΟΓΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΣΑΜΠΑΝΑΪ ΧΑΒΑ

ΤΣΑΡΟΥΧΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΤΣΙΑΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Υπεύθυνη καθηγήτρια :

Τσακνάκη Χαϊδούλα ΠΕ 09 - Οικονομολόγος

Γενικό Λύκειο Αλιάρτου

Σχολικό Έτος : 2013- 2014

Β' Τετράμηνο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελίδα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
1 ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΩΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΜΕΝΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ	7
1.1 ΕΡΓΑΣΙΑ: ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ	7
1.2 ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΗ ΑΝΑΛΥΣΗ (ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ)	8
1.2.1 Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	8
1.2.2 ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	9
1.3 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10
1.3.1 Η ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	11
2 ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗ ΩΣ ΠΡΟΤΥΠΟ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	12
2.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗ	12
2.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
2.1.2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	14
2.1.2.1 ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	14
2.1.2.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	15
2.1.3 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ	17
2.1.3.1 ΠΑΡΑΚΤΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	17
2.1.3.2 ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	18
2.1.3.3 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ	19

2.2	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	20
2.2.1	ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	20
2.2.1.1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	20
2.2.1.2	ΑΥΞΗΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΑΚΟΠΩΝ	20
2.2.1.3	ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	21
2.2.1.4	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	21
2.2.1.5	ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ	21
2.2.1.6	ΜΕΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΑΞΙΔΙΩΝ	21
2.3	ΤΥΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	22
2.3.1	ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	22
2.3.2	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΠΟΡ	22
2.3.3	ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	22
2.4	ΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	23
2.4.1	Η ΛΕΚΑΝΗ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ	23
2.4.2	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΓΙΑ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	24
2.5	ΚΡΑΤΟΣ – ΠΑΡΟΧΗ ΑΓΑΘΩΝ – ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	25
2.6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	26
3	ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ – ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ	28
3.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	29
3.1.1	ΔΙΕΘΝΗ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	29
3.1.2	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ - ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	30

3.1.3 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ	34
3.1.4 ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ	39
4 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ – ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	40
4.1 ΠΡΟΛΟΓΟΣ	40
4.2 ΟΛΥΜΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	41
4.3 ΣΤΙΒΟΣ	51
4.4 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΥΠΕΛΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ - FIFA WORLD CUP Ή ΜΟΥΔΙΑΛ	60
4.4.1 ΔΟΜΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΜΟΥΔΙΑΛ	62
4.4.1.1 ΠΡΟΚΡΙΜΑΤΙΚΗ ΦΑΣΗ	62
4.4.1.2 ΤΕΛΙΚΗ ΦΑΣΗ	62
4.4.2 ΜΟΥΔΙΑΛ ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	64
4.4.3 ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΟΙ ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟΙ	66
4.4.3.1 ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΕΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	68
4.4.3.2 ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΑΝΑ ΖΩΝΕΣ ΗΠΕΙΡΩΝ	72
5 ΕΠΙΛΟΓΟΣ	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	81
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	93

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ερευνητική εργασία που διαβάσετε αποτελεί προσπάθεια μιας ομάδας μαθητών της Α Λυκείου του Γενικού Λυκείου Αλιάρτου στα πλαίσια του εν λόγω μαθήματος. Αφορμή για την υλοποίηση της συγκεκριμένης εργασίας ήταν η επικαιρότητα και η έμφαση που δίνεται στον τουρισμό ο οποίος και χαρακτηρίζεται από τους πολιτικούς μας ως “η βαριά βιομηχανία της Ελλάδας” για να ανακάμψει η χώρα μας και να βγει από την κρίση. Επίσης και το “Δικαίωμα στην εργασία” ως κοινωνικό δικαίωμα έτσι όπως το διδαχθήκαμε ως μαθητές και το γνωρίσαμε στα πλαίσια του μαθήματος Πολιτική παιδεία – θεματική ενότητα Β’ – Πολιτικοί θεσμοί και αρχές δικαίου. Επιπλέον συνδέοντας την εργασία με την ανάγκη για ανάπαυση και τη διασκέδαση – ψυχαγωγία του εργαζομένου, για την καλύτερη απόδοση του και την διατήρηση της σωματικής και ψυχικής υγείας του, καθώς επίσης και με τη σύνδεση της εργασίας με την παραγωγική διαδικασία και το κίνητρο της παραγωγής, συνειρμικά καταλήξαμε πως ακόμη και ο ελεύθερος χρόνος του εργαζομένου δίνει την ευκαιρία στον επιχειρηματία αλλά και στο κράτος να δημιουργήσει εκείνες τις συνθήκες όπου η ξεκούραση, ανάπαυση και η ψυχαγωγία του εργαζόμενου να παράγει κέρδος για την επιχείρηση και έσοδα για το κράτος. Έτσι λοιπόν έχοντας διδαχθεί, στα πλαίσια του μαθήματος Πολιτική παιδεία – θεματική ενότητα Α’ – Οικονομία, την παραγωγή, τη σύγχρονη επιχείρηση, τις μορφές επιχειρήσεων, τους κινδύνους της επιχείρησης, το κίνητρο της παραγωγής και την εργασία (ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΠΑΡΑΓΩΓΗ) καταφέραμε να προσεγγίσουμε το θέμα της Ερευνητικής Εργασίας αξιοποιώντας το στοιχείο του χρόνου ως στοιχείο αποτιμήσεως της εργασίας και προσανατολισμένο στο έργο.

Η ερευνητική εργασία που υλοποιήσαμε, στα πλαίσια του δυνατού, αποτελεί ένα εγχείρημα δύσκολο και ίσως σε κάποια σημεία μη αντιληπτό από τον αναγνώστη του γενικότερου πλαισίου της κοινωνικής πολιτικής που εφαρμόζεται από τις στις καπιταλιστικές κοινωνίες της διαχείρισης και εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου σε συνδυασμό με τη μισθωτή εργασία για τη διοργάνωση μεγάλων γεγονότων (αθλητικών – πολιτιστικών κ.α.).

Ως μαθητές της Α' Λυκείου και έχοντας πλέον τη γνώση – εμπειρία , μετά από ένα εξάμηνο εργασίας στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας, προσπαθήσαμε να χειριστούμε με σχετική ακρίβεια και ίσως με επιτυχία οικονομικές και νομικές έννοιες που σχετίζονται με το θέμα που διαπραγματευτήκαμε. Επίσης η επιλογή των υποενοτήτων μας έκανε ιδιαίτερα χαρούμενους γιατί εργαστήκαμε πάνω σε ευχάριστα θέματα (διακοπές, ταξίδια, διεθνή αθλητικά γεγονότα κ.α.) και είχαμε την ευκαιρία να επιλέξουμε ανάλογα με τα ενδιαφέροντα μας. Σίγουρα δεν καταφέραμε να εξαντλήσουμε το θέμα στο λίγο χρόνο (11 δίωρες συναντήσεις) που είχαμε στη διάθεση μας και τα διαθέσιμα μέσα (βιβλιοθήκη, εργαστήριο πληροφορικής κ.α), προσπαθώντας να είμαστε συνεπείς στα χρονοδιαγράμματα. Παρ' αυτά μας έκανε ιδιαίτερα χαρούμενους το ενδιαφέρον των συμμαθητών μας, που παρακολούθησαν την παρουσίαση της εργασίας μας και το χαμόγελο που εισπράξαμε απ' αυτούς στο τέλος της παρουσίασης ζητώντας μας πληροφορίες και για άλλους προορισμούς καθώς επίσης και για την έναρξη της διοργάνωσης του MOUDIAL 2014 (Βραζιλία, συμμετοχή της ελληνικής ομάδας ποδοσφαίρου, έναρξη κ.α.).

Ελπίζουμε να είμαστε το ίδιο ευχάριστοι και σε όσους διαβάσουν της εργασία μας και να σας παρακινήσουμε να διαχειρίζεστε τον ελεύθερο χρόνο σας παραγωγικά και ωφέλιμα αποκομίζοντας τα μέγιστα δυνατά οφέλη από τις επιλογές σας.

1. ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΩΣ

ΚΑΤΟΧΥΡΩΜΕΝΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ

1.1 ΕΡΓΑΣΙΑ : ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ: Η εργασία είναι η καταβολή σωματικών και πνευματικών δυνάμεων από τον άνθρωπο , που συνεπάγεται κόπο , με σκοπό την παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών.

Για να υπάρξει εργασία απαιτούνται δυο βασικά στοιχεία : (α) καταβολή δυνάμεων , (β) οικονομικό αποτέλεσμα , δηλαδή κέρδος .

Η εργασία διακρίνεται , ανάλογα με το είδος των δυνάμεων που απαιτεί , σε : (α) πνευματική , όταν ο εργαζόμενος καταβάλει πνευματικές δυνάμεις και (β) σωματική , όταν απαιτείται η καταβολή πνευματικών δυνάμεων . Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει σαφής διαχωρισμός των εργασιών σε πνευματικές και σωματικές , γιατί σε κάθε είδος εργασίας γίνεται συνδυασμός δυνάμεων . Άλλη διάκριση είναι μεταξύ (α) διευθύνουσας , όταν καθορίζεται το πρόγραμμα εργασίας και (β) εκτελούσας , όταν καταβάλλεται σύμφωνα με τις οδηγίες της διευθύνουσας.

Περισσότερο θα μας απασχολήσει στη συνέχεια η πιο εξειδικευμένη νομική έννοια της εργασίας. Αυτή στηρίζεται σε δυο προϋποθέσεις : (α) την ύπαρξη θετικής ανθρώπινης συμπεριφοράς (δραστηριότητας , ενέργειας). (β) Η άλλη προϋπόθεση για την ύπαρξη εργασίας με νομική έννοια είναι η θετική ανθρωπινή δραστηριότητα πρέπει να καταβάλλεται προς όφελος άλλου προσώπου , δηλαδή για ικανοποίηση αναγκών του ίδιου του εργαζόμενου . Η εργασία διακρίνεται σε ανεξάρτητη και εξαρτημένη. Εξαρτώμενη είναι η εργασία που προσφέρει ο μισθωτός στον εργοδότη με κάποιο αντάλλαγμα (μισθό ή ισοδύναμο αντάλλαγμα) και με συνθήκες εξάρτησης από αυτόν . Την εξαρτημένη εργασία ρυθμίζει και προστατεύει το Εργατικό Δίκαιο , πράγμα που δεν συμβαίνει στις ελεύθερες ή ανεξάρτητες εργασίες που ρυθμίζονται από γενικές και ειδικές διατάξεις του Αστικού Δικαίου.

1.2 ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΗ ΑΝΑΛΥΣΗ (ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ) ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Από την άποψη του φιλοσοφικού ορισμού της η εργασία δηλώνει τη συνειδητή πράξη που στοχεύει στην απελευθέρωση (αιχμαλωσία) από την ανάγκη και που κατά συνέπεια λειτουργεί ως μέρος της πραγμάτωσης του ανθρώπου ως ελεύθερης ύπαρξης στον κόσμο

Η εργασία θεωρήθηκε ανέκαθεν ως επιτακτικός νόμος της φύσης , ενώ η φυγοπονία εξήγειρε πάντα την αντίδραση της συντριπτικής πλειοψηφίας των ατόμων και κοινωνιών («έργον δ' ουδέν όνειδος , αεργίη δε τ' όνειδος»)

Με την εργασία ο άνθρωπος εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του , αφενός ενός προς την κοινωνία από το καθήκον που έχει να επιτελέσει συμμετέχοντας στο κοινό έργο και αφετέρου προς την ανθρωπότητα , γιατί με την εργασία του συμμετέχει στη μεγάλη συλλογική προσπάθεια της καθυπόταξης της φύσης και της απελευθέρωσης των δικών του δημιουργικών ικανοτήτων για την επιτέλεση πνευματικών και πολιτιστικών έργων .

1.2.1 Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Στις σχέσεις της μέσα στον οικονομικό βίο του ανθρώπου η εργασία εμφανίζεται αρχικά ως ένας από τους κυριότερους συντελεστές της παραγωγής .

Με την εργασία ο άνθρωπος αγωνίζεται για να αντιμετωπίσει την έλλειψη των αγαθών που αντιστοιχούν στις ανάγκες του . Η χρησιμότητα της εργασίας έγκειται στην παραγωγικότητα της .

Σύμφωνα με τις σύγχρονες θεωρίες , κάθε εργασία που δημιουργεί χρησιμότητα πρέπει να θεωρείται παραγωγική. Η εργασία όμως συνεπάγεται μια προσπάθεια έχει ένα κόστος : εκείνος που εργάζεται παραιτείται κατ ανάγκη από μια άλλη χρησιμοποίηση των δυνάμεων του και παρέχει φυσική , πνευματική , ψυχική προσπάθεια.

Η εργασία δεν αποτελεί ομοιογενή πραγματικότητα. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις εργασίες εφευρέσεων, οργάνωσης , διεύθυνσης , εκτέλεσης-εφαρμογής κλπ.

Η σύγχρονη εργασία , με τις διάφορες μορφές της , γίνεται όμως ολοένα και περισσότερο συλλογική , καταμερισμένη , ορθολογική και «εκμηχανισμένη».

Με την ανάπτυξη του βιομηχανικού κεφαλαιοκρατισμού κατά τον 18^ο αιώνα , η εργασία θεωρείται ολοένα και περισσότερο ως , εμπόρευμα , αντικείμενο προσφοράς και ζήτησης στην αγορά , εμπόρευμα του οποίου η τιμή σχηματίζεται , όπως και οι άλλες τιμές , ανταγωνιστικά .

Η ανάπτυξη του συνδικαλισμού και οι εργατικοί αγώνες μετέβαλαν σταδιακά τις συνθήκες αγοράς της εργασίας. Η αξιοποίηση της εργασίας αποκαταστάθηκε βαθμιαία . Η συνθήκη των Βερσαλλιών διακηρύσσει ότι « η εργασία δεν πρέπει να θεωρείται ως εμπόρευμα ή ως αντικείμενο εμπορίου . Στον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών υπογραμμίζεται ότι ο ΟΗΕ θα ευνοήσει υψηλότερα επίπεδα κοινωνικής ζωής και εργασίας για όλους και η Οικουμενική Διακήρυξη του Παγκόσμιου Οργανισμού για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου αναγράφει στο άρθρο 23 ότι κάθε άτομο έχει δικαίωμα εργασίας , ελεύθερης εκλογής της εργασίας του , δίκαιων και ικανοποιητικών όρων εργασίας και προστασίας κατά της ανεργίας . Το ημερομίσθιο θεωρείται ολοένα και λιγότερο ως τιμή εμπορεύματος , προσλάμβανε τη μορφή εισοδήματος του εργαζομένου και της οικογένειας του και αποκτά προσωπικό χαρακτήρα .

Την εξέλιξη αυτή συμπλήρωσε από το 1945 και μετά η ανάπτυξη των κοινωνικών ασφαλίσεων. Σήμερα ο εργάτης συνδέεται ολοένα και περισσότερο με την επιχείρηση και μερικές φορές , με τη διαχείριση της .

1.2.2 ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εργασία χωρίζεται σε μια σειρά από διαδοχικές ενέργειες , που κατανέμονται σε διάφορα πρόσωπα και μοιράζονται μεταξύ τους έτσι ώστε το καθένα να εργάζεται με τον πιο απλό δυνατό τρόπο . Το αποτέλεσμα είναι ότι το καλό προϊόν αποτελεί καρπό συλλογικού έργου .

Ο καταμερισμός της εργασίας εμφανίζεται με τρεις μορφές : την επαγγελματική εξειδίκευση , την κατάτμηση της διαδικασίας παραγωγής και τον καταμερισμό των έργων . Η πρώτη αντιστοιχεί στον καταμερισμό του έργου παράγωγης ανάμεσα στους διάφορους επαγγελματικούς κλάδους .

Ο καταμερισμός της παραγωγής αποτελεί τον δεύτερο σταθμό . Όσο αναπτύσσεται η τεχνική , τόσο προωθείται η επαγγελματική εξειδίκευση . Η κάθε επιχείρηση δεν πραγματοποιεί μόνη της το σύνολο των εργασιών , αλλά για την παραγωγή ενός προϊόντος

παρεμβαίνουν στο κάθε στάδιο εξειδικευμένες επιχειρήσεις (κάθετος καταμερισμός της παραγωγής).

Ο καταμερισμός των έργων με τη σειρά του επιμηκύνει τον καταμερισμό της παραγωγής μέσα στην επιχείρηση .

Η κατανομή της εργασίας , με τη σύγχρονη μορφή της , απαιτεί τη συνύπαρξη ορισμένων προϋποθέσεων : Η επιχείρηση πρέπει να διαθέτει αρκετά κεφάλαια για την προμήθεια του αναγκαίου μηχανικού εξοπλισμού για τον καταμερισμό των έργων και έχει ανάγκη πολυάριθμου και εξειδικευμένου προσωπικού .

1.3 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Παρακάτω παραθέτουμε την ενδεικτική εξέλιξη του χρόνου εργασίας έτσι όπως διαμορφώθηκε, μετά τη βιομηχανική επανάσταση, στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες και με την επικράτηση της μισθωτής εργασίας:

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΓΑΛΛΙΑΣ

1841 : Μείωση σε 8 ώρες την ημέρα της εργασίας των παιδιών κάτω των 12 ετών.

1848 : 12 ώρες εργασίας την ημέρα για τους εργάτες εργοστασίων.

1900 : Η ημερήσια διάρκεια εργασίας για τους ενήλικες μειώνεται προοδευτικά από τις 12 στις 10 ώρες.

1906 : Θεσμοθετείται η εβδομαδιαία υποχρεωτική αργία.

1919 : Θεσμοθετείται το 8ωρο, η ανώτατη διάρκεια εργασίας σε 8 ώρες την ημέρα και σε 48 ώρες την εβδομάδα.

1936 : Η νόμιμη εβδομαδιαία διάρκεια εργασίας γίνεται 40 ώρες. Θεσμοθετείται η άδεια δύο εβδομάδων.

1948 : Δικαιώματα του ανθρώπου – Συνδικαλιστική ελευθερία.

1950 : Ευρωπαϊκή συνθήκη για τις ελευθερίες – Συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

1956 : Θεσμοθετείται η άδεια των 3 εβδομάδων.

1963 : Θεσμοθετείται η άδεια των 4 εβδομάδων.

1968 : Συμφωνία που καταλήγει στις 40 ώρες εργασίας την εβδομάδα.

1982 : Η διάρκεια εβδομαδιαίας εργασίας διαμορφώνεται στις 39 ώρες.

2000 – 2002 : Θεσμοθετείται η εβδομαδιαία εργασία στις 35 ώρες.

(Nouveau Manuel, 1996:271 – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ)

1.3.1 Η ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θεμελιώδης αρχή της εργατικής νομοθεσίας υπήρξε η διευθέτηση του χρόνου εργασίας στη διάρκεια του 24ώρου και ο ορισμός του ανώτατου επιτρεπόμενου χρόνου εργασίας.

Σήμερα στα πλαίσια του έντονου ανταγωνισμού οι επιχειρήσεις, για να διασφαλίσουν την επιβίωση τους και να διατηρήσουν τα υψηλά κέρδη τους, διεκδικούν με νομοθετικές ρυθμίσεις, για κατάργηση των ανώτατων επιτρεπόμενων ορίων ημερήσιας και εβδομαδιαίας εργασίας, να απασχολούν τους εργαζομένους τους όταν και όσο τους χρειάζονται, προσπαθώντας να επιτύχουν χαμηλότερο κόστος χωρίς να αμείβουν το προσωπικό τους για την υπερεργασία και τις υπερωρίες και προωθώντας ειδικές συμφωνίες του χρόνου εργασίας μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων .

Η Κυριακή και η εβδομαδιαία ανάπαυση των μισθωτών συνδέεται με το θρήσκευμα των εργαζομένων και οι οπαδοί κάθε θρησκεύματος απαγορεύεται να ασκούν κάθε εμπορική, βιομηχανική ή επαγγελματική δραστηριότητα κατά τις Κυριακές.

Στους μισθωτούς που παρέχουν εργασία σε οποιονδήποτε εργοδότη, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, παρέχεται εβδομαδιαία συνεχής ελεύθερος χρόνος 24ωρών – εβδομαδιαία ανάπαυση. Επίσης ορίζονται εξαιρέσιμες εορτές ως επίσημες αργίες δίνοντας στους εργαζόμενους τη δυνατότητα αξιοποίησης και διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου.

Τέλος, σε όλους τους μισθωτούς χορηγείται ετησίως από τους εργοδότες άδεια με πλήρεις αποδοχές για την ανάπαυση τους υπό όρους. Ο υπολογισμός του χρόνου αδειας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου. Η άδεια πρέπει να χορηγείται στον μισθωτό “πραγματικά” και οι μέρες αδειας να είναι συνεχείς και εργάσιμες, η δε χορήγηση της γίνεται κατόπιν συνεννόησης μεταξύ εργοδότη και εργαζόμενου. Ο σκοπός της αδειας αναψυχής

είναι η εξασφάλιση της ανάπαυσης και αναψυχής του μισθωτού με στόχο την ανανέωση των σωματικών και ψυχικών δυνάμεων του και για το λόγο αυτό απαγορεύεται η έμμισθη απασχόληση του αδειούχου μισθωτού κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειας του.

2. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗ

ΩΣ ΠΡΟΤΥΠΟ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

2.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗ

2.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τουρισμός και η αναψυχή έχουν γίνει μια από τις πιο σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες στην Ευρώπη. Ο τουρισμός φέρνει εισόδημα και δουλειές, κατανόηση άλλων πολιτισμών, διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, ανάπτυξη υποδομής, που με τη σειρά τους έχουν κοινωνικά και οικονομικά οφέλη.

Όμως κάποιες μορφές τουρισμού μπορεί να προκαλέσουν καταστροφή βιοτόπων, υποβάθμιση τοπίων, ανταγωνισμό για φυσικούς πόρους και υπηρεσίες (όπως για παράδειγμα τις χρήσεις γης, το γλυκό νερό, την ενέργεια, την παραγωγή και διαχείριση αποβλήτων). Επιπλέον, οι πληθυσμοί-οικοδεσπότες μπορεί να υποστούν απώλεια των παραδόσεων τους και να εξαρτηθούν υπέρ του δέοντος από το τουριστικό εισόδημα.

Τα προβλήματα αυτά επιδεινώνονται από τη συγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων σε σεζόν σχετικά μικρής διάρκειας και σε συγκεκριμένες, συχνά μικρές, περιοχές οι οποίες υφίστανται τις πιέσεις και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων όπως γεωργία, βιομηχανία, αλιεία, αστικοποίηση.

Ο τουρισμός εξαρτάται πολύ περισσότερο από κάθε άλλη ανθρώπινη δραστηριότητα από την ποιότητα του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Όμως καθώς συγκεκριμένες χώρες ή συγκεκριμένες περιοχές γίνονται δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί, η έλλειψη διαχείρισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του τουρισμού μπορεί να υπονομεύσει τα μελλοντικά οφέλη. Για παράδειγμα, το 1990 στην Αδριατική οι κόκκινες παλίρροιας, στοίχισαν 1.5 δις ECU σε απώλειες στην αλιεία και στον τουρισμό.

Έτσι, ο τουρισμός μπορεί να επηρεάσει το φυσικό περιβάλλον σε τέτοιο βαθμό, ώστε να απειλήσει την ίδια του την ύπαρξη. Αυτό το σημείο είναι κρίσιμο για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης όπου ο πειρασμός είναι μεγάλος να αναπτυχθεί μη αειφορικός τουρισμός ως γρήγορο “τονωτικό” για την ανάκαμψη της οικονομίας.

Όπως η γεωργία, η δασοπονία, η αλιεία έτσι και ο τουρισμός και επιδρούν αλλά και επηρεάζονται από το περιβάλλον

Ο όρος “τουρισμός” περιλαμβάνει όλα τα ταξίδια των ανθρώπων έξω από το μέρος στο οποίο ζουν, για κάθε λόγο (διασκέδαση, επαγγελματικά, εκπαιδευτικά, λόγοι υγείας) ενώ εξαιρούνται οι άνθρωποι που ταξιδεύουν για λιγότερο χρόνο από 24 ώρες.

Ο παγκόσμιος τουρισμός τριπλασιάστηκε μεταξύ 1970 και 1992, ενώ ο τζίρος από τον τουρισμό αυξήθηκε 16 φορές σε αυτό το διάστημα. Σήμερα ο τουρισμός κατέχει την τρίτη θέση στις οικονομικές εξαγωγικές δραστηριότητες παγκοσμίως, με πρώτη το πετρέλαιο και δεύτερη τα αυτοκίνητα.

Η πλειονότητα των χωρών της Βόρειας Ευρώπης είναι καθαροί spenders. Στις χώρες της Μεσογείου όπως την Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Τουρκία, ο τουρισμός έχει μεγάλη συμμετοχή στην εθνική οικονομία.

Το 1990 η συνεισφορά του τουρισμού στο GDP ήταν 5.5% Ο αριθμός των αφίξεων στην Ευρώπη αυξήθηκε από 190 εκατομμύρια το 1980, σε 288 εκατομμύρια το 1992 νόμμερο που αντιστοιχεί στο 60% των αφίξεων παγκοσμίως.

2.1.2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

2.1.2.1 ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η αναγκαιότητα αειφορικού τουρισμού έχει αναγνωρισθεί διεθνώς σε κείμενα όπως την Ατζέντα 21 και στο 5ο Κοινοτικό Πρόγραμμα Πλαίσιο. Ακόμη όμως δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός για τον αειφορικό τουρισμό. Μια σειρά από στοιχεία- κλειδιά θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στην διαμόρφωση του όπως :

- Η μακροπρόθεσμη προοπτική.
- Η αναγνώριση της αλληλεξάρτησης των οικονομικών και περιβαλλοντικών συστημάτων.
- Τα βιολογικά όρια μέσα στα οποία πρέπει να παραμείνουν οι ανθρώπινες δραστηριότητες.

Έχει προταθεί ότι είναι αναγκαίο να βρεθεί ισορροπία ανάμεσα σε 5 βασικούς παράγοντες για να επιτευχθεί αειφορικός τουρισμός και συγκεκριμένα στην ικανοποίηση των τουριστών, οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς παράγοντες. Αυτό δημιουργεί την ανάγκη εξεύρεσης δεικτών που να μετρούν όλες αυτές τις διαφορετικές πλευρές ώστε να εντοπισθούν πιθανές περιοχές σπουδαιότητας και προτεραιότητες για δράση.

Δείκτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αναγνωρισθούν προβληματικές ή σημαντικές επιπτώσεις, ή μπορεί να συνδυαστούν μεταξύ τους ώστε να δώσουν μια ιδέα για τη **φέρουσα ικανότητα** (η φέρουσα ικανότητα είναι ο αριθμός των τουριστών που μπορεί να υποστηρίξει ένα οικοσύστημα επ' αόριστον, χωρίς να εξαντληθούν οι διαθέσιμοι φυσικοί πόροι).

Σε ιδεατές συνθήκες, η φέρουσα ικανότητα πρέπει να εκτιμηθεί σε τρία επίπεδα :

1. **Περιβαλλοντική / φυσική φέρουσα ικανότητα:** ο βαθμός στον οποίο ένα οικοσύστημα, ένας βιότοπος ή ένα τοπίο μπορεί να δεχθεί τις ποικίλες επιπτώσεις του τουρισμού και της σχετικής υποδομής, χωρίς να προκληθεί ζημιά. Πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι εποχικές διακυμάνσεις
2. **Κοινωνική και πολιτιστική ικανότητα:** το επίπεδο πάνω από το οποίο η τουριστική ανάπτυξη και οι αριθμοί των επισκεπτών επιδρούν αρνητικά στις τοπικές κοινωνίες και τον τρόπο ζωής ώστε να χαθεί η τοπική ταυτότητα

3. **Ψυχολογική ικανότητα:** το επίπεδο της τουριστικής ανάπτυξης ή του αριθμού των επισκεπτών που είναι συμβατό με τον τύπο της πολιτιστικής/ περιβαλλοντικής εμπειρίας που επιζητούν οι τουρίστες από τον συγκεκριμένο προορισμό. Αυτό εξαρτάται από τον τύπο του τουρισμού, τις προσδοκίες των τουριστών και την πραγματική εμπειρία που τελικά έχουν.

Η ανάπτυξη τέτοιων δεικτών αποτελεί μακροπρόθεσμο στόχο, σήμερα τέτοια εργαλεία βρίσκονται ακόμη σε εμβρυϊκό στάδιο.

Έτσι οι άνθρωποι που διαμορφώνουν πολιτικές και που ενδιαφέρονται για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τουρισμού καθοδηγούνται από την πρακτική εμπειρία και τις πολιτικές επιλογές.

2.1.2.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο αειφορικός τουρισμός, που περιλαμβάνει τον τουρισμό και τις σχετικές υποδομές, είναι αυτός που λειτουργεί μέσα στις φυσικές δυνατότητες ανανέωσης των φυσικών πόρων, αναγνωρίζει τη συμβολή των ανθρώπων και των κοινωνιών, των εθίμων και του τρόπου ζωής στην τουριστική εμπειρία, δέχεται ότι οι άνθρωποι πρέπει να έχουν ένα ισότιμο μερίδιο στα οικονομικά οφέλη του τουρισμού. Και οδηγείται από τις επιθυμίες των ντόπιων και των τοπικών κοινωνιών στις περιοχές φιλοξενίας.

Αυτό συνεπάγεται:

1. **Αειφορική χρήση πόρων:** η διατήρηση και αειφορική χρήση των πόρων (φυσικών, κοινωνικών και πολιτιστικών) είναι κρίσιμη και απαραίτητη για μακροπρόθεσμες επιχειρήσεις
2. **Μείωση υπερκατανάλωσης και απορριμμάτων :** αποφεύγει το κόστος της αποκατάστασης μακροπρόθεσμης περιβαλλοντικής βλάβης και συμβάλλει στην ποιότητα του τουρισμού
3. **Διατήρηση ποικιλότητας:** διατήρηση και προώθηση της φυσικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ποικιλότητας είναι απαραίτητη για μακροπρόθεσμο τουρισμό

4. **Ενσωμάτωση τουρισμού στο σχεδιασμό:** η τουριστική ανάπτυξη που έχει ενταχθεί στην εθνική και τοπική αναπτυξιακή στρατηγική και διαχειριστικά σχέδια και η οποία αναλαμβάνει την εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των διάφορων σχεδίων και πολιτικών, αυξάνει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του τουρισμού
5. **Ενίσχυση τοπικών οικονομιών:** ο τουρισμός που υποστηρίζει ένα ευρύ φάσμα τοπικών οικονομικών δραστηριοτήτων και ο οποίος λαμβάνει υπόψη το περιβαλλοντικό κόστος και τις περιβαλλοντικές αξίες και προστατεύει τις τοπικές οικονομίες και αποφεύγει τις περιβαλλοντικές βλάβες
6. **Συμμετοχή τοπικών κοινωνιών:** η πλήρης συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στον τουριστικό τομέα όχι μόνο ωφελεί αυτούς και το περιβάλλον αλλά βελτιώνει την ποιότητα της προσφερόμενης τουριστικής εμπειρίας
7. **Συζήτηση και με τους stakeholders και το κοινό:** συνδιασκέψεις ανάμεσα στη τουριστική βιομηχανία και τις τοπικές κοινωνίες, ανάμεσα σε οργανισμούς και ινστιτούτα είναι απαραίτητες για τη συνεργασία και την επίλυση πιθανόν αντικρουόμενων συμφερόντων
8. **Εκπαίδευση προσωπικού:** η εκπαίδευση προσωπικού που ενσωματώνει τον αειφορικό τουρισμό στις εργασιακές πρακτικές μαζί με την πρόσληψη εντόπιου προσωπικού σε όλα τα επίπεδα βελτιώνει την ποιότητα του τουριστικού προϊόντος
9. **Υπεύθυνο τουριστικό μάρκετινγκ:** να ενθαρρυνθούν οι τουρίστες να ταξιδέψουν εκτός περιόδων αιχμής ώστε να μειωθούν οι αριθμοί των τουριστών, τότε που τα οικοσυστήματα είναι πιο ανθεκτικά. Το μάρκετινγκ που δίνει πλήρεις και υπεύθυνες πληροφορίες στους τουρίστες, αυξάνει το σεβασμό για το φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον στις χώρες προορισμού και αυξάνει την ικανοποίηση των πελατών
10. **Διεξαγωγή έρευνας:** η συνεχής παρακολούθηση από την τουριστική βιομηχανία, η συλλογή δεδομένων και ανάλυση τους, είναι απαραίτητη συνθήκη για την επίλυση προβλημάτων ώστε να ωφεληθούν οι προορισμοί, η τουριστική βιομηχανία και οι καταναλωτές

11.Καλύτερη πληροφόρηση: να δίνονται πληροφορίες για τον τόπο προορισμού στους τουρίστες πριν το ταξίδι αλλά και στον τόπο προορισμού (πχ με κέντρα πληροφόρησης επισκεπτών)

2.1.3 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τουρισμού γίνονται εμφανείς σε πολλά επίπεδα. Στο τοπικό επίπεδο, οι κοινωνίες -υποδοχής υποφέρουν από τον ανταγωνισμό για σπάνιους πόρους (γη, γλυκό νερό), από τη ρύπανση του αέρα και των νερών, από θόρυβο. Στο περιφερειακό επίπεδο, η απώλεια βιοτόπων και βιοποικιλότητας η ρύπανση του αέρα και των νερών. Στο παγκόσμιο επίπεδο, εκπομπές ρύπων από τα οχήματα και η αποδάσωση μεγάλων περιοχών, μπορεί να συμβάλλουν στις κλιματικές αλλαγές.

Ο τουρισμός διαφέρει από τις υπόλοιπες ανθρώπινες δραστηριότητες διότι δεν δημιουργεί νέα περιβαλλοντικά προβλήματα, αλλά - με τους μεγάλους αριθμούς επισκεπτών -επιδεινώνει τις ήδη υπάρχουσες πιέσεις σε κάθε περιοχή.

Θα αναφερθούν μερικά ενδεικτικά παραδείγματα από περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τουρισμού σε συγκεκριμένα οικοσυστήματα όπως:

2.1.3.1 ΠΑΡΑΚΤΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Οι παράκτιες περιοχές είναι δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί σε όλη την Ευρώπη. Συχνά είναι δύσκολο να καθοριστεί η επίδραση του τουρισμού καθώς πολλές άλλες δραστηριότητες όπως η γεωργία, η αλιεία, ιχθυοκαλλιέργειες, κλπ είναι παρούσες. Η λεκάνη της Μεσογείου είναι ο πιο σημαντικός προορισμός του κόσμου, προσελκύοντας 35% των τουριστών παγκοσμίως. Το 1984, τα τουριστικά καταλύματα και οι συγγενείς υποδομές κάλυπταν μια έκταση 4400 km². Το 90% αυτής της έκτασης βρισκόταν σε τρεις χώρες την Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία. Η πρόβλεψη για το 2025 είναι 8000 km². Τα στερεά απορρίμματα που παράγονται από τους τουρίστες στην περιοχή της Μεσογείου, 2.9 εκατομμύρια τόνοι το χρόνο, με αυτό το σενάριο θα αυξηθούν σε 8.7 έως 12.1 εκατομμύρια τόνους έως το 2025, ενώ τα υγρά απόβλητα θα αυξηθούν από 0.3 δις m³ σε 0.9 έως 1.5 δις m³.

Ο αριθμός των τουριστών στη Μεσόγειο τριπλασιάστηκε από 54 σε 157 εκατομμύρια, από το 1970 μέχρι το 1990. Σε κάποιες χώρες όπως η Ελλάδα, ο αριθμός των τουριστών εξαπλασιάστηκε. Σε άλλες χώρες όπως την Τουρκία, ο αριθμός των τουριστών τετραπλασιάστηκε και ο αριθμός των κλινών τριπλασιάστηκε από το 1983 έως το 1991.

Στις πιο επηρεασμένες περιοχές, η φέρουσα ικανότητα δεν μπορεί να ικανοποιήσει τους αριθμούς των τουριστών στις περιόδους αιχμής, που έφτασαν για παράδειγμα τους 4250 ανθρώπους / στην Ταραγόνα της Ισπανίας τον Αύγουστο του 1987. Στους περισσότερους Μεσογειακούς προορισμούς, οι περισσότεροι τουρίστες φτάνουν οδικώς. Η Μαύρη Θάλασσα είναι ο κυριότερος τουριστικός προορισμός στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, προσελκύοντας 40 εκατομμύρια τουρίστες ετησίως. Όμως η φθίνουσα περιβαλλοντική ποιότητα της Βόρειας Θάλασσας έχει σοβαρές αρνητικές συνέπειες στον τουρισμό της περιοχής. Ανθυγιεινές συνθήκες, ανεπαρκές πόσιμο νερό και έλλειψη χρηματικού αντιτίμου για τους χρήστες, είχαν ως αποτέλεσμα αυξημένο περιβαλλοντικό στρες και σοβαρά προβλήματα υγείας (εποχιακά κρούσματα χολέρας) Το κλείσιμο κάποιων παραλιών δημιουργεί πιέσεις στις υπόλοιπες καθαρές παραλίες. Στο παρελθόν, οι τουριστικοί φόροι και η χρήση έναντι χρημάτων δεν επενδύθηκαν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών

2.1.3.2 ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Πολλές από τις κύριες τουριστικές εστίες στην Ευρώπη είναι ιστορικού, πολιτιστικού ή θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Συχνά αυτές οι περιοχές είναι μέσα σε ή κοντά σε αστικές περιοχές. Εικοσιπέντε από τις 45 κορυφαίους προορισμούς στην Ευρώπη, καθένας με περισσότερους από 750000 επισκέπτες το χρόνο, είναι μουσεία, ιστορικά κτίρια σε πόλεις. Το 1986, 19% πολιτών της ΕΕ προτίμησαν πόλεις για τις διακοπές τους. Ο τουρισμός μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο για αστική ανάπτυξη.

Οι μεγάλοι πληθυσμοί και η επαρκής υποδομή στις μεγάλες τουριστικές πόλεις μπορεί εύκολα να απορροφήσει μεγάλο όγκο τουρισμού. Σε μικρότερες πόλεις όπως το Μπάθ στην Αγγλία, την Φλωρεντία στην Ιταλία, η συγκέντρωση τουριστών προκαλεί σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα σχετικά με την έλλειψη υποδομής ή με κυκλοφοριακή συμφόρηση και εκπομπές ρύπων ή φθορά κτιρίων.

Η Λίστα της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ με 350 περιοχές παγκοσμίως, περιλαμβάνει πολιτιστικές, φυσικές και μεικτές περιοχές, με τον απώτερο σκοπό να εξασφαλιστεί επαρκής προστασία. Οι πολιτιστικές περιοχές είναι 10 φορές περισσότερες από τις φυσικές περιοχές της Ευρώπης. Η καθιέρωση μεικτών περιοχών έδωσε μια νέα διάσταση στην περιβαλλοντική διαχείριση. Η λίστα εξασφαλίζει μια βάση για συντονισμένη δράση.

2.1.3.3 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Υπερανάπτυξη: η χωρίς σχεδιασμό ανάπτυξη ξενοδοχείων και τουριστικών επιχειρήσεων με μικρό σεβασμό στην τοπική αρχιτεκτονική και στην οπτική αισθητική έχει οδηγήσει σε οπτική υποβάθμιση σε τεράστιες περιοχές. Η γη έχει χρησιμοποιηθεί για υπηρεσίες αναψυχής (γήπεδα γκολφ, θεματικά πάρκα) ενώ μεγάλοι δρόμοι καταπατούν προστατευόμενες περιοχές (Πχ Εθνικό Πάρκο Ρια Φορμόζα στην Πορτογαλία).

Δευτερογενείς αναπτυξιακές πιέσεις: για παράδειγμα, γεωργία για την ικανοποίηση των τροφικών αναγκών των τουριστών γύρω από τα Εθνικά Πάρκα στην Νότια Ισπανία, απειλεί τους υγροτόπους με την υπεράντληση νερού και τις εκπτώσεις φυτοφαρμάκων

Απώλεια βιοτόπων και βιοποικιλότητας: 75% των αμμοθινών από το Γιβραλτάρ ως την Σικελία έχουν χαθεί από το 1960. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια αναπαραγωγικών περιοχών για διάφορα είδη όπως για παράδειγμα τη θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*. Περισσότερα από 500 Μεσογειακά φυτά απειλούνται με εξαφάνιση, ενώ στη Γαλλία 145 είδη βρίσκονται στο χείλος της εξαφάνισης ή έχουν ήδη εξαφανισθεί.

Επιπτώσεις στα είδη: Τουριστικές πιέσεις στις περιοχές που αναπαράγεται η θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta* και η πρασινοχελώνα *Chelonia mydas* οδήγησαν στον περιορισμό της ανέγερσης ξενοδοχείου στο Dalyan της Τουρκίας το 1986. Όμως, η ίδια η προστασία της χελώνας έχει προκαλέσει αύξηση των τουριστών, με αποτέλεσμα άλλες περιβαλλοντικές πιέσεις όπως τα απορρίμματα

Έλλειψη αποχετευτικού δικτύου και επεξεργασίας λυμάτων: Μόνο το 30% των οικιακών λυμάτων από τις παράκτιες πόλεις της Μεσογείου υπόκειται σε κάποιο είδος επεξεργασίας πριν την απόρριψη. Ως αποτέλεσμα κάποιες Μεσογειακές παραλίες βρέθηκαν να μην έχουν τα στάνταρντς που έχει καθορίσει η ΕΕ για την ποιότητα των υδάτων κολύμβησης.

Απορρίψεις από κρουαζιερόπλοια είναι επίσης μια βασική πηγή ρύπανσης

Μη αιφορική εκμετάλλευση φυσικών πόρων: εδώ περιλαμβάνεται η υπεράντληση γλυκού νερού, και η εκμετάλλευση αλιευμάτων. Υπεράντληση νερού (πόσιμο, υγιεινή, γήπεδα γκολφ και θεματικά πάρκα) έχει οδηγήσει σε αυξημένες δασικές πυρκαγιές. 2000 km² Μεσογειακών δασών καταστρέφονται κάθε χρόνο από φωτιά.

Κυκλοφοριακή συμφόρηση στους παραλιακούς δρόμους και πιέσεις να κτιστούν νέοι δρόμοι μέσα σε προστατευόμενες ή παρθένες περιοχές (πχ Νότια Ισπανία και Αλγκάβρ, Πορτογαλία)

Αλλαγές στον παραδοσιακό τρόπο ζωής: οι τοπικοί πληθυσμοί “χάνονται” μέσα στους μεγάλους αριθμούς τουριστών ιδιαίτερα σε περιοχές όπως τις Βαλεαρίδες νήσους, την Τουρκία, ενώ γίνονται υπερεξαρτημένοι από το τουριστικό εισόδημα

2.2 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

2.2.1 ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

2.2.1.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Η μελλοντική ζήτηση για τουρισμό και αναψυχή θα εξαρτηθεί από ένα μεγάλο αριθμό παραγόντων και κυρίως από τις εθνικές και περιφερειακές οικονομικές τάσεις (μεγαλύτερο εισόδημα σημαίνει περισσότερο τουρισμό και αντίθετα). Ο επαγγελματικός τουρισμός επηρεάζεται λιγότερο από τις οικονομικές συνθήκες.

Οι άλλοι βασικοί παράγοντες που θα επηρεάσουν το μέλλον του τουρισμού συνοψίζονται παρακάτω

2.2.1.2 ΑΥΞΗΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΑΚΟΠΩΝ

Ευέλικτα εργασιακά πρότυπα. μικρότερες εργασιακές εβδομάδες, και κατανομή της ετήσιας άδειας μέσα στο έτος, αναμένεται να οδηγήσουν σε αυξημένη ζήτηση σύντομων διακοπών σε θεματικά πάρκα, εθνικά πάρκα και πόλεις. Στην ΕΕ κατά μέσο όρο το 1/3 της ετήσιας άδειας λαμβάνεται στην περίοδο αιχμής (Ιούλιο - Σεπτέμβριο). Οι αριθμοί είναι πολύ μεγαλύτεροι για συγκεκριμένους τύπους διακοπών όπως για ήλιο και παραλία, διακοπές στην εξοχή και σε σπορ, ιδιαίτερα σε κάποιες χώρες όπως τη Γαλλία.

2.2.1.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Η αύξηση του πληθυσμού στην Ευρώπη, θα έχει αμελητέα επίπτωση στον τουρισμό. όμως αλλαγές στη δομή της ηλικιακής πυραμίδας πχ αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων , θα επιφέρει αύξηση στη ζήτηση συγκεκριμένων τύπων τουρισμού και αναψυχής.

2.2.1.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Η τάση για γάμο σε μεγαλύτερη ηλικία και οι περισσότερες εργαζόμενες γυναίκες έχουν ως αποτέλεσμα πολλά νεαρά ζευγάρια να έχουν υψηλό διαθέσιμο εισόδημα. Επιπλέον το αυξανόμενο ενδιαφέρον για διαφορετικές κουλτούρες οδηγεί σε μετατόπιση από τον τουρισμό “πακέτων” σε πιο ευαίσθητους τύπους τουρισμού και αναψυχής

2.2.1.5 ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Σε μια έρευνα που έγινε στη Γερμανία το 1988, το 47% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι είχαν παρατηρήσει σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα στους τόπους που έκαναν διακοπές, συγκρινόμενο με 22% σε αντίστοιχη δημοσκόπηση του 1985.

Μια νέα δημοσκόπηση το 1992 έδειξε ότι η ποιότητα του περιβάλλοντος στις χώρες προορισμού φαινόταν να έχει επιδεινωθεί. Για την Ισπανία το 70% των ερωτηθέντων πίστευε ότι ο τουρισμός είχε βλάψει το φυσικό περιβάλλον της χώρας.

Ως αποτέλεσμα αυτής της νέας ευαισθητοποίησης, ο οικοτουρισμός γίνεται ολοένα και περισσότερο σημαντικός αν και αυτό εξαρτάται από την υπό εξέταση χώρα και τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες.

2.2.1.6 ΜΕΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΑΞΙΔΙΩΝ

Η μείωση του κόστους των ταξιδιών και η αυξημένη πρόσβαση σε ιδιωτικά μέσα μεταφοράς, ιδιαίτερα στην Κεντρική, Ανατολική και Νότια Ευρώπη, θα οδηγήσουν σε περισσότερα ταξίδια από τους Ευρωπαίους., με μεγάλους αριθμούς Κεντρικο -Ανατολικο -Ευρωπαίων ήδη να επισκέπτονται τη Μεσόγειο, και Δυτικο- Ευρωπαίους να επισκέπτονται τη Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Επιπλέον, αλλαγές στο ρυθμιστικό καθεστώς στην ΕΕ όπως η απορύθμιση της αεροπορικής κυκλοφορίας και των λεωφορείων αναμένεται να κάνουν τα σύντομα ταξίδια πιο προσιτά.

2.3 ΤΥΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.3.1 ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Όλη η Ευρώπη θα βιώσει μια βαθμιαία μείωση του μαζικού τουρισμού. Ο μαζικός τουρισμός αποθέτει ένα μεγάλο φορτίο στο περιβάλλον καθώς συγκεντρώνει μεγάλους αριθμούς τουριστών σε μικρούς χώρους και μικρό χρονικό διάστημα. Αν και είναι ακόμη δημοφιλής για τους τουρίστες από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, μακροπρόθεσμα και αυτοί πιθανόν να θελήσουν να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι ανεξάρτητες διακοπές. Οι Δυτικοί και Βόρειοι Ευρωπαίοι όλο και περισσότερο επιλέγουν αυτόνομα καταλύματα και διακοπές περιήγησης που βασίζονται σε προσφορές fly-drive. Εν τούτοις, αναμένεται συνεχής αύξηση σε ειδικά συγκροτήματα καταλυμάτων όπως για παράδειγμα τα καταλύματα timeshare, σπίτια για συνταξιούχους, ή εξοχικά σπίτια. Αυτές οι εγκαταστάσεις παρέχουν διάφορες υπηρεσίες αναψυχής και υγείας, όπως για παράδειγμα γήπεδα γκολφ, πισίνες, καταστήματα, μαρίνες, συνεδριακά κέντρα

2.3.2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΠΟΡ

Αυτός ο τύπος τουρισμού, εξασκεί συγκεκριμένες πιέσεις στο περιβάλλον και αναμένεται να αναπτυχθεί με πιο γρήγορο ρυθμό από τον παθητικό τουρισμό “για ξεκούραση και χαλάρωση”. Το γκολφ και η ιστιοπλοΐα γίνονται ολοένα και πιο δημοφιλή. Για παράδειγμα στη Γαλλία από τα 425 γήπεδα γκολφ που υπήρχαν το 1991, τα 300 κτίστηκαν τα τελευταία δέκα χρόνια. Άλλες δραστηριότητες “περιπέτειας” όπως καταδύσεις, ιππασία, κανό, εκδρομές με τζιπ σε επαρχιακούς δρόμους, ταξίδια με hot air balloons αναπτύσσονται ως αγορές για ομαδικό και εξειδικευμένο τουρισμό.

2.3.3 ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού έχει ορίσει τον οικοτουρισμό ως εξής “προυποθέτει ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού προβληματισμού σε όλα τα τουριστικά και ταξιδιωτικά προϊόντα και στην κατανάλωση τους. Αυτό συνεπάγεται ότι η αειφορική τουριστική ανάπτυξη είναι εκείνη που κινείται σε ένα επίπεδο, ή και κάτω από αυτό το επίπεδο, που δεν δημιουργεί περιβαλλοντική ή κοινωνικο-πολιτιστική υποβάθμιση ή δεν δημιουργεί την εντύπωση στους τουρίστες ότι μειώνει την ευχαρίστηση και την απόλαυση της περιοχής”.

Αυτό δεν σημαίνει ότι ο οικοτουρισμός δεν έχει καμία περιβαλλοντική επίπτωση, απλά, οι επιπτώσεις είναι λιγότερες από αυτές του μαζικού τουρισμού ή του τουρισμού για σπορ.

Υπάρχουν πολλές μορφές οικοτουρισμού, από αναπτύξεις τύπου “χωριών” μέχρι τουρισμού μέσα στη φύση, που μπορεί να περιλαμβάνουν πεζοπορία, ορειβασία, ποδηλασία, διαμονή σε αγροτικές κατοικίες, παρατήρηση πουλιών, και άλλες ήπιες δραστηριότητες. Αναμένεται αύξηση του οικοτουρισμού ως αποτέλεσμα της αυξανόμενης περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των πολιτών. Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει προτείνει ένα αριθμό πιλοτικών προγραμμάτων ήπιου τουρισμού τόσο σε φυσικές όσο και κατασκευασμένες περιοχές

2.4 ΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Πως θα εκδηλωθούν αυτές οι τάσεις για τους διαφορετικούς τύπους τουρισμού στις διάφορες περιοχές της Ευρώπης? Οι περισσότεροι αναλυτές περιμένουν ότι οι αφίξεις στην Ευρώπη (εσωτερικού και διεθνείς) θα συνεχίσουν να αυξάνονται με μέσο ρυθμό 3 και 5 % το χρόνο στην δεκαετία του 1990 (μεταξύ 1995 και 2000 το ποσοστό θα φθάσει το 6%, που ισοδυναμεί με 380 έως 440 εκατομμύρια αφίξεις ετησίως μέχρι το 2000). Σε ιδανικές οικονομικές συνθήκες, η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών θα αυξηθεί, και τα έξοδα για τουρισμό θα αποτελέσουν ένα αυξανόμενο μέρος των οικιακών εξόδων. Για δημογραφικούς λόγους, ο συνολικός αριθμός των εσωτερικών τουριστών δεν αναμένεται να αυξηθεί πολύ, αλλά θα υπάρξει αύξηση ως αποτέλεσμα αύξησης του αριθμού των ταξιδιών (πχ δεύτερες διακοπές, σύντομα ταξίδια) με ευρύτερα εποχική κατανομή. Αυτή η εξέλιξη θα επιτρέψει στους touroperators να επιτύχουν μια καλύτερη αξιοποίηση των υπαρχουσών δυνατοτήτων και να αποφευχθεί έτσι η οικοδόμηση σε τεράστια κλίμακα που συνέβη τα τελευταία χρόνια.

2.4.1 Η ΛΕΚΑΝΗ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Έχει προβλεφθεί ότι μέχρι το 2025, αν η οικονομική ανάπτυξη είναι μικρή, θα υπάρχουν 380 εκατομμύρια τουρίστες στη λεκάνη της Μεσογείου (δηλαδή σε όλες τις χώρες που συνορεύουν με τη Μεσόγειο θάλασσα), ενώ αν η οικονομική ανάπτυξη είναι μεγάλη, 760 εκατομμύρια. Οι μισοί από αυτούς τους τουρίστες θα βρίσκονται στα παράλια.

Σε αυτά τα νούμερα θα πρέπει να προστεθεί η αύξηση του τοπικού πληθυσμού που από 350 εκατομμύρια το 1985 θα φθάσει σύμφωνα με τις προβλέψεις τα 530 -570 εκατομμύρια το έτος 2025.

Στις χώρες προορισμούς, υπάρχει τάση να βελτιωθεί η κατάσταση του περιβάλλοντος, ως επι το πλείστον αποτέλεσμα των απαιτήσεων των τουριστών για καλή ποιότητα πόσιμου νερού και υδάτων κολύμβησης. Αυτό έχει αρχίσει να οδηγεί σε καλύτερη παρακολούθηση της ρύπανσης και έλεγχο μέσω προγραμμάτων όπως οι παραλίες με Γαλάζιες Σημαίες και την υιοθέτηση από τους ταξιδιωτικούς πράκτορες πολιτικών, μείωσης κατανάλωσης, “επαναχρησιμοποίησης- ανακύκλωσης”

2.4.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΓΙΑ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Σε πολλές χώρες υπάρχει αυξανόμενη δέσμευση στην ιδέα του αειφορικού τουρισμού. Αυτό έχει οδηγήσει σε διεθνείς συμφωνίες για τον τουρισμό και το περιβάλλον (πχ Συνθήκη για την Προστασία των Άλπεων το 1991), την Ευρω - Μεσογειακή Διακήρυξη για τον Τουρισμό με Αειφόρο Ανάπτυξη το 1993.

Δυστυχώς όμως, καμία μορφή τουρισμού δεν είναι απόλυτα φιλική προς το περιβάλλον. Ο τουρισμός από την ίδια τη φύση του, αποτελεί φορτίο για το περιβάλλον και έτσι χρειάζεται προσεκτικός σχεδιασμός και συνεχής έλεγχος. Μερικές βασικές αρχές που μπορεί να χρησιμοποιηθούν προς την κατεύθυνση του αειφορικού τουρισμού αναπτύχθηκαν σε προηγούμενη ενότητα. Για να μπορέσουν όμως οι άνθρωποι που λαμβάνουν τις αποφάσεις να μείνουν πιστοί σε αυτές τις αρχές, θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν μερικά πρακτικά εργαλεία όπως:

Ανάπτυξη κωδίκων συμπεριφοράς από διεθνείς και εθνικούς φορείς και την τουριστική βιομηχανία. Αυτός ο τύπος αυτο-ρύθμισης ήταν μια σημαντική ιδέα της Ατζέντας 21

Ανάπτυξη οδηγιών, όπως αυτές του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού για τα εθνικά πάρκα και τις προστατευόμενες περιοχές και τον τουρισμό

Συγκεκριμένες νομοθετικές πράξεις και πολιτικές δράσεις, από τις κυβερνήσεις, οργανώσεις προστασίας περιβάλλοντος, την τουριστική βιομηχανία, και τους τουρίστες, για ομαδική ή ατομική δράση για την μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι γενικές πολιτικές σχετικά με τον τουρισμό και το περιβάλλον αναπτύσσονται σε διεθνές ή

εθνικό επίπεδο. Ο σχεδιασμός συνήθως γίνεται στο περιφερειακό επίπεδο, ενώ η διαχείριση είναι μάλλον εξειδικευμένη για κάθε συγκεκριμένη περιοχή.

2.5 ΚΡΑΤΟΣ – ΠΑΡΟΧΗ ΑΓΑΘΩΝ – ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής του ελεύθερου χρόνου οι κυβερνήσεις αναλαμβάνουν την παροχή αγαθών και υπηρεσιών ελεύθερου χρόνου δημιουργώντας τις συνθήκες εκείνες στις οποίες οι υπηρεσίες εμπλέκονται σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Βέβαια δεν επιτυγχάνεται πάντα η ικανοποίηση όλων των ενδιαφερομένων και η ανταπόκριση στις απαιτήσεις αυτών.

Το κράτος φορολογεί τις υπηρεσίες και τα αγαθά της αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου με αποτέλεσμα να παρεμβαίνει ή πολλές φορές να καθοδηγεί τους πολίτες στις επιλογές τους με αποτέλεσμα να παρεμβαίνει στην υγεία του πληθυσμού και από την άλλη με τη φορολογική πολιτική που εφαρμόζει πολλές φορές να οδηγεί τους πολίτες στο συμπέρασμα πως η αναψυχή και ο ελεύθερος χρόνος δεν αποτελεί κατοχυρωμένο δικαίωμα του πολίτη.

Το αγχωτικό αξίωμα ότι ο χρόνος είναι χρήμα οδήγησε τις αστικές τάξεις στη βεβαιότητα ότι χρήμα ίσον ελεύθερος χρόνος και από την άλλη τους νεόπτωχους στο τραγικό βίωμα ότι δεν έχουν δικαίωμα στον ελεύθερο χρόνο.

Κοινωνικά προγράμματα τα οποία προβάλλουν δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και προτείνονται στα κράτη – μέλη της Ε.Ε που ανήκουν σε υποβαθμισμένες ομάδες της, είναι περισσότερο δεκτικά σε συμμετοχικές διαδικασίες. Οι δραστηριότητες στο χώρο αναψυχής, σ' αυτές τις χώρες, αδυνατούν να εγγυηθούν την επιτυχία υλοποίησης ενός προγράμματος καθώς η επιτυχία αυτών των προγραμμάτων συνδέεται με την κοινωνική μόρφωση των ατόμων – πολιτών. Η εκπαίδευση αυτή παρέχεται στον ελεύθερο χρόνο όπου τα άτομα εκπαιδεύονται στους κανόνες αυτών των δραστηριοτήτων και τα άτομα αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και γίνονται έτσι ικανά να συμμετέχουν.

Παραδείγματα αυτής της κατηγορίας δραστηριοτήτων αποτελούν οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες, τα εκπαιδευτικά προγράμματα της τηλεόρασης – προγράμματα προβολής

τουριστικών προορισμών, πολιτισμικών αστικών κέντρων – αστικός τουρισμός, μουσεία, γήπεδα αθλοπαιδιών, κέντρα τεχνών κ.α.

2.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο τουρισμός και η αναψυχή μπορεί να απειλήσουν το περιβάλλον, εάν δεν υπάρχει σωστή διαχείριση, ενώ την ίδια στιγμή, μπορεί να επηρεαστούν από το περιβάλλον. Έτσι η υποβάθμιση του περιβάλλοντος μπορεί να επηρεάσει την επιλογή του τόπου διακοπών και να μειώσει μελλοντικά τα οικονομικά κέρδη από τις τουριστικές δραστηριότητες. Ο τουρισμός και η αναψυχή μπορεί να επιδράσουν στο περιβάλλον σε τέτοιο βαθμό, ώστε να υπάρξουν αλλαγές στην οικονομία. Αυτό είναι πιο σημαντικό για τις περιοχές της Ευρώπης στις οποίες υπάρχει ο πειρασμός να αναπτυχθεί γρήγορα και απερίσκεπτα τουριστική βιομηχανία ως “τονωτική ένεση” για την οικονομική ανάκαμψη.

Τα διαθέσιμα τουριστικά στατιστικά στοιχεία δεν επαρκούν για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Πρέπει να αναπτυχθούν δείκτες που να μετρούν τον αειφορικό τουρισμό και τις φέρουσες ικανότητες των περιοχών. Η ανάλυση και τα συμπεράσματα σχετικά με τις επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβάλλον, γίνονται προς το παρόν χωριστά για κάθε περίπτωση.

Οι ανεπιθύμητες συνέπειες του τουρισμού και της αναψυχής είναι ως επί το πλείστον τοπικές, και ποικίλουν ανάλογα με το είδος της περιοχής, το μέγεθος της, τον αριθμό των επισκεπτών, την εποχιακή συγκέντρωση, τον τρόπο ταξιδιού, την χρήση των πόρων, την διάθεση των απορριμμάτων, τις αναπτυξιακές πιέσεις και τον τρόπο διαχείρισης της περιοχής. Γενικές πολιτικές, περιφερειακά σχέδια και τοπικές διαχειριστικές δράσεις είναι σημαντικές για να καθορισθεί αν ο τουρισμός έχει ανεπιθύμητες περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Εθνικοί Δρυμοί και προστατευόμενες περιοχές - ο αριθμός των επισκεπτών σε περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές αυξάνεται εξαιτίας του αυξημένου ενδιαφέροντος για τη φύση, σε όλη την Ευρώπη. Τα κύρια προβλήματα προκύπτουν από τη χρήση των επιβατικών αυτοκινήτων και τη συγκέντρωση των τουριστών σε περιόδους αιχμής σε

δημοφιλείς περιοχές εύκολα προσβάσιμες από τα αστικά κέντρα. Διαφορετικά επίπεδα προστασίας μπορεί να βοηθήσουν στην μείωση των υπεράριθμων τουριστών.

Αγροτικές περιοχές - Ο αγροτουρισμός ήταν παραδοσιακά δημοφιλής σε όλη την Ευρώπη. Κάποιες αγροτουριστικές δραστηριότητες όπως ο οικοτουρισμός, που έχουν μικρότερες περιβαλλοντικές συνέπειες, γίνονται ολοένα πιο δημοφιλείς, άλλες δραστηριότητες όμως, όπως το γκολφ και το κινήγι, δημιουργούν ειδικά προβλήματα που απαιτούν προσεκτικό σχεδιασμό.

Βουνά - οι σωρευτικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από το σκι είναι σημαντικές. Οι βασικές αιτίες περιβαλλοντικής ζημίας στις ορεινές περιοχές είναι η συγκέντρωση τουριστών τοπικά και χρονικά, η αποδάσωση και η υψηλή χρήση οχημάτων. Η ανάπτυξη των υποδομών στα χιονοδρομικά κέντρα δημιουργεί ειδικά προβλήματα. Οι προσπάθειες να μειωθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε δημοφιλείς περιοχές όπως τις Άλπεις μπορεί να επιτύχουν με κόστος την μετατόπιση του προβλήματος σε κάποια άλλη περιοχή. Άλλες επιπτώσεις του ορεινού τουρισμού (πχ η διάβρωση που προκαλείται από την ποδοπάτηση) είναι σημαντικές και χρειάζεται να αντιμετωπισθούν με καθιέρωση ζωνών και μέτρα για άλλες χρήσεις της γης.

Παράκτιες περιοχές - Πολλές παράκτιες περιοχές σε όλη την Ευρώπη υποφέρουν από τον μαζικό τουρισμό και την έντονη ανάπτυξη. Οι μεγαλύτερες πιέσεις συμβαίνουν στη λεκάνη της Μεσογείου, κατάσταση που θα διατηρηθεί και στο μέλλον. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις προκαλούνται από τη συγκέντρωση τουριστών, την ανάπτυξη καταλυμάτων και υποδομής, την παραγωγή σκουπιδιών και λυμάτων και το κυκλοφοριακό. Τέτοιες επιπτώσεις μπορεί να μετριασθούν με την καθιέρωση ζωνών, και άλλα μέτρα σχετικά με τη χρήση γης.

Πόλεις και περιοχές πολιτιστικής κληρονομιάς - Ο μεγάλος αριθμός επισκεπτών σε πολλές πόλεις και περιοχές πολιτιστικής κληρονομιάς, προκαλούν περιβαλλοντικά προβλήματα όπως κυκλοφοριακή συμφόρηση και φθορά κτιρίων και ιστορικών περιοχών. Οι αριθμοί των επισκεπτών θα αυξηθούν μελλοντικά, καθώς ο αστικός τουρισμός γίνεται πιο δημοφιλής.

Θεματικά πάρκα και πάρκα αναψυχής - Τα θεματικά πάρκα και τα πάρκα αναψυχής γίνονται ολοένα και πιο δημοφιλή στη Βόρεια, Δυτική και Νότια Ευρώπη ως μια μορφή

τουρισμού και αναψυχής. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις (πχ μεγαλύτερη κατανάλωση ενέργειας και υδάτινων πόρων) εξαρτώνται από την περιοχή.

3. ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ – ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δημοσιότητα ως μορφή επικοινωνίας του marketing χρησιμοποιήθηκε στον τουρισμό από τις χώρες για την προσέλκυση τουριστών. Το μήνυμα φτάνει στους αγοραστές τουρίστες ως είδηση και όχι ως διαφήμιση. Μέσω των δημοσίων σχέσεων, που ανατίθενται σε εξειδικευμένες επιχειρήσεις με αποκλειστικό αντικείμενο τη διεξαγωγή δημοσίων σχέσεων με πελάτες – χώρες, παρακινείται το κοινό για να επιδείξει ευνοϊκές διαθέσεις για έναν προορισμό (τουριστικό).

Εκδίδονται λοιπόν από τις επιχειρήσεις αυτές Δελτία τύπου, γίνεται προσπάθεια δημοσιότητας του προϊόντος μέσω της ειδησεογραφίας (τηλεόραση, ραδιόφωνο, περιοδικά, εφημερίδες, ταξιδιωτικοί οδηγοί κ.α.), αναπτύσσονται επιχειρηματικές επικοινωνίες, σχέσεις με κυβερνήσεις και γενικότερα παρέχονται γενικές συμβουλές και ενημέρωση για το τι συμβαίνει σ' αυτές τις περιοχές – χώρες έτσι ώστε να δημιουργηθούν θετικές ή αρνητικές εντυπώσεις. Εδώ θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και την προπαγάνδα, διάδοση πληροφοριών χωρίς πληρωμή, με σκοπό να βοηθήσουν ή να βλάψουν τον τουρισμό. Η προπαγάνδα βασίζεται στην αποτελεσματικότητα της σε κοινωνικούς παράγοντες και απευθύνεται κυρίως στις κοινωνικές ανάγκες, όπως η διαχείριση - αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου και στη δυναμικότητα της συλλογικής συμπεριφοράς. Στον τομέα του τουρισμού η προπαγάνδα πραγματοποιείται σε επίπεδο αλλαγής διαθέσεων και προτιμήσεων, θετικά ή αρνητικά, προβάλλοντας στοιχεία της οικονομίας, της υγιεινής, της χρήσης ουσιών – ναρκωτικών, της μεταχείρισης των μειονοτήτων, του περιβάλλοντος (καθαρό ή μη), την εξάντληση των φυσικών πόρων κ.α.

Έτσι παρακάτω θα σας ταξιδέψουμε σε τουριστικούς προορισμούς, χειμερινούς και καλοκαιρινούς, που έχουν κατακτήσει την κορυφή και που για τους περισσότερους από εμάς αποτελούν όνειρο .

3.1.1 ΔΙΕΘΝΗ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων

Το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων ή Χιονοδρομικό κέντρο Χελμού είναι ένα χιονοδρομικό κέντρο στο όρος Χελμός. Διαθέτει έντεκα πίστες διαφόρων βαθμών επιπέδων τα οποία ξεκινούν από υψόμετρο 2.328 μέτρων και φτάνουν μέχρι τα 1.700 μέτρα.

Ιστορία

Το χιονοδρομικό κέντρο είναι δημιουργία του Πάνου Πόλκα. Στόχος του ήταν να προωθήσει τη περιοχή και να αυξήσει τον τουρισμό. Το όρος του Χελμού αποτελούσε πόλο έλξης για τους λάτρες της ορειβασίας. Έτσι, ο Πόλκας δημιούργησε την πρώτη επιχείρηση στην Ελλάδα με σκοπό την εκμετάλλευση της περιοχής. Το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων εγκαινιάστηκε το χειμώνα του 1988. Το 2002 μετά το ξαφνικό θάνατο του Πάνου Πάλκου το Χιονοδρομικό Κέντρο πήρε το όνομα του ιδρυτή του ώστε να τιμηθεί.

St. Moritz

Ένα από τα πιο πολυτελή και πιο γνωστά χειμερινά θέρετρα του κόσμου είναι το St.Moritz . Τοποθετείται στην Ελβετία και είναι ένα από τα πιο κοσμοπολίτικα μέρη. Φιλοξενεί εδώ και έναν αιώνα την αφρόκρεμα του διεθνούς jet set. Η ιδανική περίοδος για να επισκεφθεί κανείς το διάσημο αυτό θέρετρο είναι η χειμερινή. Εκείνη την περίοδο διοργανώνεται και η θρυλική ιπποδρομία πάνω στην παγωμένη λίμνη St. Moritz. Επιπλέον, διατίθενται περισσότερες από 13,00 κλίνες και υπερπολυτελή εστιατόρια. Το συγκεκριμένο μέρος χαρακτηρίζεται ως ο προορισμός των γαλαζοαίματων και των εφοπλιστών καθώς η τιμή ενός δίκλινου κυμαίνεται στα 850 ευρώ τη βραδιά.

Gstaad

Το Gstaad βρίσκεται στην Ελβετία και θεωρείται από πολλούς η ντίβα των Άλπεων. Η πολυτέλεια και η κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα το έχουν αναδείξει το καλύτερο προορισμό των

διεθνών σταρ, ανάμεσα στους οποίους η Tina Turner, η Elle Mac Pherson, η Paris Hilton και ο πρίγκιπας Αλβέρτος του Μονακό. Αν κάποιος θέλει να απολαύσει τα υπερπολυτελή πεντάστερα ξενοδοχεία αυτής της μαγικής πόλης της Ελβετίας θα πρέπει να πληρώσει 800 ευρώ τη βραδιά. Τα μοναδικά καταστήματα, τα προσεγμένα εστιατόρια και τα νυχτερινά μαγαζιά, συνθέτουν όλη την εικόνα της λαμπερής χειμερινής απόδρασης.

3.1.2 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΣΚΕΛΑΣΗΣ –

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Βενετία

Ένα ξεχωριστό μέρος, γνωστό για το καρναβάλι του είναι η Βενετία. Σε ρυθμούς καρναβαλιού μπαίνει κάθε χρόνο η Βενετία που μέχρι τις 4 Μαρτίου αναβιώνει τη μακρά παράδοση της πόλης. Τα αριστοκρατικά παλάτια του γεμίζουν με μασκαρεμένους αρλεκίνους και καζανόβες που χορεύουν καθημερινά στις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται. Κάθε καρναβάλι έχει ένα διαφορετικό και ιδιαίτερο θέμα. Το φετινό είχε θέμα τη «Φανταστική Φύση» και ήταν αφιερωμένο στη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον. Μερικές από τις παραδοσιακές εκδηλώσεις του Βενετσιάνικου Καρναβαλιού είναι:

- **Η γιορτή για τις Μαρίες(FestadelleMarie):** είναι αφιερωμένη στη παράδοση του Δόγη να επιλέγει 12 όμορφα κορίτσια για να τους δωρίσει τα κοσμήματα του γάμου τους.
- **Το «πέταγμα του αγγέλου» (IlVollodell' Angelo):** η εκδήλωση περιλαμβάνει μια ξεχωριστή πτήση ενός μυστικού επισκέπτη της Βενετίας από την κορυφή του καμπαναριού του Αγίου Μάρκου μέχρι το κέντρο της πλατείας.
- **Διαγωνισμός για την πιο ωραία μάσκα (Iamascherapiubella):** είναι η τελευταία φάση του διαγωνισμού για την επιλογή της πιο ωραίας μάσκας. Κριτές είναι διεθνείς σχεδιαστές μόδας και κουστουμιών.
- **Το «πέταγμα του λιονταριού» (SvolodellLeon):** είναι η γιορτή του συμβόλου της Βενετίας, δηλαδή το φτερωτό λιοντάρι του Αγίου Μάρκου, το οποίο, ζωγραφισμένο σε ένα καμβά θα «πετάξει» από το καμπαναριό.
- **Η σιωπηλή πομπή με τις γόνδολες (Vogatadelsilenzio):** το καρναβάλι θα ολοκληρωθεί με την σιωπηλή πομπή, μια πομπή με γόνδολες, που περνά από τη

Γέφυρα του Ριάλτο και φθάνει στην περιοχή του Αγίου Μάρκου μέσα από το Μεγάλο Κανάλι.

Ιστορία

Το καρναβάλι ξεκίνησε κάπου στις αρχές του 11^{ου} αιώνα όταν ο Δόγας, επηρεασμένος από τις διονυσιακές ελληνικές και ρωμαϊκές παραδόσεις, επέτρεψε τη δημιουργία μιας γιορτής προς τιμή και δόξα των ψυχών. Η πρώτη ιστορική αναφορά για το Καρναβάλι της Βενετίας την βρίσκουμε σε γραπτά του 1268. Μέχρι και τον 18^ο αιώνα η γιορτή διαρκούσε το ελάχιστο δύο μήνες. Ο θεσμός αυτός πέφτει σε παρακμή μετά τον ερχομό του Ναπολέοντα το 1797 και η ιδέα του εγκαταλείπεται. Αργότερα ο Μουσολίνι απαγορεύει την χρήση μάσκας.

Σήμερα, όμως, φαίνεται και είναι πιο λαμπρό από ποτέ. Οι εορταστικές εκδηλώσεις ξεκινούν με την LaFestadelleMarie, μια πομπή δίπλα από τα κανάλια. Η παρέλαση αυτή είναι ο «προάγγελος» των εκδηλώσεων για την επίσημη έναρξη του Καρναβαλιού. Τις επόμενες μέρες ακολουθούν αναβιώσεις εθίμων όπως οι μονομαχίες των ιπποτών μέχρι τον Χορό των Δόγηδων. Η επιλογή του μέρους που πραγματοποιείται ο Μεγάλος Χορός διαφέρει από χρονιά σε χρονιά. Καλεσμένοι σε αυτήν την γιορτή είναι μόνο όσοι έχουν ντυθεί κατάλληλα. Στη συνέχεια, ακολουθεί διήμερο ξεφάντωμα αφιερωμένο σε μουσικές και θεατρικές παραστάσεις. Ένα άλλο γεγονός που αξίζει κανείς να παρακολουθήσει είναι το Calciostorico.

Ρίο ντε Τζανέιρο

Ένας ξεχωριστός προορισμός με μοναδική ομορφιά, ατελείωτες παραλίες, διάσημη νυχτερινή ζωή και ένα ανεπανάληπτο καρναβάλι είναι το Ρίο ντε Τζανέιρο. Αν κάποιος ταξιδέψει στην πόλη αυτή σίγουρα θα αιχμαλωτιστεί με την πρώτη ματιά, καθώς είναι χτισμένη πάνω στον κόλπο Γκουαναμπάρα και περικυκλωμένη από απίστευτα αξιοθέατα. Για παράδειγμα, ο Λόφος της Ζάχαρης και ο Λόφος Κορκοβάντο, εκεί που βρίσκεται το άγαλμα του Χριστού Λυτρωτή (ChristoRedentor), το οποίο αποτελεί ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου και μοιάζει σαν να καλωσορίζει τους επισκέπτες της πόλης.

Αξιοθέατα

Ένα σημείο του Ρίο ντε Τζανέιρο που δεν πρέπει να χάσει κανείς είναι ο λόφος του Κορκοβάντο. Ανεβαίνοντας κανείς με το τελεφερίκ μπορεί να διακρίνει τη μοναδική θέα της πόλης και να απολαύσει ένα μαγικό ηλιοβασίλεμα από το λόφο της Ζάχαρης. Στο Ρίο

υπάρχουν επίσης πολλά μουσεία μοντέρνας καθώς και το μουσείο του Καρναβαλιού, το οποίο είναι το μεγαλύτερο στην Βραζιλία.

Εκτός από το Καρναβάλι, δεκάδες χιλιάδες επισκέπτονται την Πρωτοχρονιά το Ρίο εξαιτίας πολλών εκδηλώσεων στις παραλίες και των σόου με πυροτεχνήματα, ενώ όλοι είναι ντυμένοι στα λευκά για καλή τύχη.

Η παγκόσμια πρωτεύουσα του καρναβαλιού δονείται κάθε χρόνο από τους ρυθμούς της Σάμπα, του χορού όπου τις ημέρες του καρναβαλιού φτωχοί, πλούσιοι και τουρίστες αφήνουν πίσω τις διαφορές τους και ντύνονται με τα φανταχτερά κοστούμια τους. Οι καρναβαλικές εκδηλώσεις κορυφώνονται με τις περίφημες παρελάσεις των Σχολών της Σάμπα στο Σαμποδρόμιο, ένα από τα ωραιότερα και πλουσιότερα θεάματα. Αποκριάτικα πάρτι διοργανώνονται σε πολλά ξενοδοχεία, μπαρ και νυχτερινά μαγαζιά.

Λας Βέγκας

Ιστορία

Λας Βέγκας είναι πόλη των ΗΠΑ στην πολιτεία της Νεβάδας με 600.000 κατοίκους. Κατέχει επάξια τον τίτλο της παγκόσμιας πρωτεύουσας του τζόγου, αφού στην επικράτεια της υπάρχουν 1701 χώροι αφιερωμένοι στην Θεία Τύχη. Στα ισπανικά η ονομασία της πόλης αυτής σημαίνει «Οι Λειμώνες» εξαιτίας του πράσινου και των πολλών υδάτων που υπάρχουν στην περιοχή. Οι πρώτοι κάτοικοι που εγκαταστάθηκαν στο Λας Βέγκας ήταν υπάλληλοι σιδηροδρομικών εταιρειών που ανεφοδίαζαν τους συρμούς που περνούσαν από τις περιοχές. Η πόλη φυτοζωούσε έως το 1930, όταν με απόφαση της αμερικανικής κυβέρνησης εγκρίθηκε η κατασκευή του γιγαντιαίου φράγματος Μπάουλντερ. Τότε λοιπόν χιλιάδες Αμερικάνοι πήγαν στο Λας Βέγκας για να διεκδικήσουν 5.000 θέσεις εργασίας για την κατασκευή του φράγματος. Η πόλη άλλαξε όψη από την μία μέρα στην άλλη. Ο παράνομος τζόγος άρχισε να ανθίζει και η ποτοαπαγόρευση καταργήθηκε. Έτσι οι αρχές αποφάσισαν να

εκμεταλλευτούν την κατάσταση και να χρησιμοποιήσουν τον τζόγο προκειμένου να εισρεύσει το χρήμα στα δημόσια ταμεία στην εποχή της μεγάλης ύφεσης.

Το Λας Βέγκας είναι η πιο εξωφρενική πόλη του κόσμου, μια αρχιτεκτονική σαλάτα, η πρωτεύουσα του τζόγου, αλλά και ένας παράδεισος του shopping και του καλού φαγητού. Καμία πόλη δεν μοιάζει με το Λας Βέγκας, τον πιο «τεχνητό» αλλά άψογα στημένο τουριστικό προορισμό της γης. Παράλληλα, είναι γη επαγγελίας για τους εθισμένους στον τζόγο. Εκεί το πάθος τους είναι νόμιμο και όσοι πάνε εκεί είναι αποφασισμένοι να κυνηγήσουν την τύχη τους μέχρι τελικής πτώσεως.

Αξιοθέατα

Το Λας Βέγκας έχει πάρα πολλά, καταπληκτικά αξιοθέατα κάποια από αυτά είναι τα εξής :

- Το επονομαζόμενο **Strip** όπου υπάρχουν πολλά casinos, αναρίθμητα μαγαζιά, εστιατόρια και πολλά άλλα.
- **Luxor**: είναι ένα από τα παλαιότερα ξενοδοχεία και μοιάζει με αιγυπτιακή πυραμίδα μόνο που είναι ντυμένη με μαύρα τζάμια.
- **MGMGrand**: ένα μπρούτζινο υπερμέγεθες λιοντάρι που ζυγίζει 45 τόνους.
- **Caesar's Palace**
- **Bellagio**: μια τεχνητή λίμνη, με δεκάδες σιντριβάνια πανέμορφα φωτισμένα
- **Venetian**: μία μικροσκοπική Βενετία στο εμπορικό κέντρο του ξενοδοχείου.
- **Paris – Las Vegas**
- **Wynn**: πολυτελές ξενοδοχείο
- **StratosphereTower** : ένα κτήριο με εκατό ορόφους

Disneyland

Ιστορία-Τοποθεσία

Η Ντίσνεϋλαντ είναι ένα από τα δημοφιλέστερα πάρκα διασκέδασης που βρίσκεται στο Ορλάντο της Φλόριντας , σε έκταση 30.000 περίπου στρέμματα. Άνοιξε τον Οκτώβριο του 1971 και είναι ένα τεράστιο θεματικό πάρκο με ποικίλων μορφών δραστηριότητες. Αποτελείται από πολλά λούνα Παρκ , παιδικές χαρές και πίστες ενώ στήνονται τεράστια κτίρια, ξεπερασμένα από παραμύθια του Walt Disney. Στην αρχή ήταν μια αμφιλεγόμενη επιχείρηση αλλά σήμερα με 15 εκατομμύρια το χρόνο , αποφέρει το 4 % του τουριστικού συναλλάγματος.. Αποτελείται από δύο πάρκα καθώς και από μια εμπορική περιοχή. Τα θεματικά πάρκα της Disney είναι γνωστά για τους ρομποτικούς χαρακτήρες που υπάρχουν στο χώρο. Ο στόχος είναι να ανά – δημιουργήσει πλήρως την μαγεία που συνεπάγεται με την φίρμα και το όνομα Disney. Οι περίοδοι με την μικρότεροι επισκεψιμότητα είναι Σεπτέμβριος- Οκτώβριος και Μάιος – Ιούνιος.

3.1.3 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

Χαβάη

Τοποθεσία

Η Χαβάη είναι το όνομα νησιωτικού αλλά και της πολιτείας των ΗΠΑ. Προσαρτήθηκε σε αυτές το 1898 και πήρε το καθεστώς της 50ής κατά σειρά πολιτείας των Η.Π.Α., στις 21 Αυγούστου 1959. Πρωτεύουσά της πολιτείας είναι η Χονολουλού και βρίσκεται στον Ειρηνικό Ωκεανό, 3.700 km δυτικά των ηπειρωτικών Ηνωμένων Πολιτειών. Από το 1778 έως περί το 1898, η Χαβάη ήταν επίσης γνωστή με το όνομα Νήσοι Σάντουιτς. Κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έγινε γνωστή εξαιτίας του Περλ Χάρμπορ, του λιμανιού στο οποίο σημειώθηκε η ιαπωνική επίθεση εναντίον των ΗΠΑ. Σταδιακά έγινε γνωστή για το χορό χούλα χουπ και γενικά ως τουριστικό θέρετρο.

Πρόκειται για ένα υπέροχο και εξωτικό θέρετρο για διακοπές, το οποίο αποτελεί ηφαιστειογενές νησιωτικό σύμπλεγμα, που συνεχίζει να αυξάνει σε έκταση λόγω της συνεχιζόμενης ροής λάβας, ειδικότερα από το ηφαίστειο Kilauea (Κιλαουέα). Το υψηλότερο όρος της Χαβάης, το ηφαίστειο Μαούνα Κέα, φτάνει σε υψόμετρο τα 4.205 m.

Κεφαλονιά

Η Κεφαλονιά αποτελεί ιδανικό προορισμό για διακοπές, καθώς είναι ένα κοσμοπολίτικο νησί και πολυσύχναστο θέρετρο με παραδοσιακά χαρακτηριστικά και πλούσια φυσική ομορφιά. Οι φιλόξενοι κάτοικοι με τη μοναδική νοοτροπία, σε συνδυασμό με τη συνολική ομορφιά του προικισμένου τοπίου, συνθέτουν μια ακαταμάχητη εικόνα που είναι βέβαιο ότι θα σας κερδίσει.

Τοποθεσία

Η Κεφαλονιά ανήκει στο σύμπλεγμα των νησιών του Ιονίου Πελάγους και βρίσκεται ανάμεσα στη Λευκάδα και τη Ζάκυνθο, σε κοντινή απόσταση από τη δυτική ακτογραμμή της Στερεάς Ελλάδας. Καλύπτει μια έκταση 781 τ. χλμ., έχει ακτογραμμή 254 χλμ και περίπου 32.500 κατοίκους.

Αξιοθέατα

Η Κεφαλονιά είναι γεμάτη καταπράσινες ορεινές περιοχές και μαγευτικές παραθαλάσσιες τοποθεσίες, ενώ διαθέτει αξιοθέατα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος. Τα σκούρα έλατα, οι φυσικές σπηλιές, οι εντυπωσιακές καταβόθρες, οι σμιλεμένοι βράχοι, οι χρυσαφένιες και ασημένιες παραλίες θα σας κατακτήσουν από την πρώτη ματιά. Το Αργοστόλι, η πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς, είναι μια πολύ όμορφη πόλη με μεγάλες πλατείες και εντυπωσιακά κτίρια που αντικατοπτρίζουν την παραδοσιακή επτανησιακή αρχιτεκτονική.

Παραλίες

Το νησί της Κεφαλονιάς είναι ξακουστό για τις εκπληκτικές παραλίες του με τα γαλαζοπράσινα νερά και τις εντυπωσιακές αμμόδεις ακτές. Στη βόρεια πλευρά του νησιού υπάρχουν παραλίες που κόβουν την ανάσα, όπως η Έμπλυση, το Φωκί και η Άσος. Πολύ κοντά στην Άσο βρίσκεται κι ο Μύρτος, η ομορφότερη παραλία της Κεφαλονιάς, που αποτελεί μια από τις πιο πολυφωτογραφημένες παραλίες της Ελλάδας και που θεωρείται μία

απ' τις ωραιότερες στον κόσμο. Στα νότια του νησιού, κοντά στο Αργοστόλι, θα βρείτε τις θαυμάσιες και πολυσύχναστες παραλίες Πλατύς και Μακρύς Γιαλός, οι οποίες προσφέρουν πληθώρα εγκαταστάσεων. Η παραλία Ξι θα σας εντυπωσιάσει με την κόκκινη αμμουδιά της, ενώ ο Μέγας Λάκκος και τα Λέπεδα στα νοτιοδυτικά αποτελούν εξίσου καλές επιλογές για κολύμπι.

Στην ανατολική πλευρά της Κεφαλονιάς βρίσκονται οι υπέροχες παραλίες της Σάμης, της Αγίας Ευφημίας, της Αγίας Παρασκευής και της Αντίσαμου, οι οποίες είναι πασίγνωστες για τα κρυστάλλινα νερά και τις κατάφυτες ακτές τους.

Μύκονος

Η Μύκονος, το πιο κοσμοπολίτικο νησί του Αιγαίου, ζωντανεύει κάθε καλοκαίρι, καθώς λάτρες της διασκέδασης απ' όλο τον κόσμο συγκεντρώνονται για να απολαύσουν μέρες και νύχτες χαράς και διασκέδασης σ' ένα περιβάλλον όπου υπάρχει συγκερασμός του κοσμοπολίτικου τρόπου ζωής και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών, τα οποία ενθουσιάζουν κάθε επισκέπτη. Τα κλαμπ, τα μπαρ κι οι παραλίες γεμίζουν με τουρίστες, διασημότητες και ταξιδιώτες που θέλουν να ζήσουν το ελληνικό καλοκαίρι.

Αξιοθέατα

Η Χώρα της Μυκόνου αποτελεί κόσμημα του νησιού καθώς εκεί θα δείτε το σήμα κατατεθέν της Μυκόνου, τους ανεμόμυλους, αλλά και κάτασπρα σπιτάκια χτισμένα σύμφωνα με τις προταγές της κυκλαδίτικης αρχιτεκτονικής, και στενά πλακόστρωτα δρομάκια που προσφέρονται για ανέμελους περιπάτους. Το πιο επιβλητικό μνημείο στη Χώρα της Μυκόνου είναι ο Ναός της Παναγίας Παραπορτιανής, που χρονολογείται από τον 16ο - 17ο αιώνα, κι είναι χτισμένος με μια μοναδική ασύμμετρη αρχιτεκτονική. Η Μύκονος διαθέτει Αρχαιολογικό, Ναυτικό και Λαογραφικό μουσείο, τα οποία προτείνουμε να επισκεφθείτε καθώς εκεί θα δείτε εξαιρετικές συλλογές από σημαντικά ιστορικά εκθέματα. Μετά την περιήγησή σας στη Χώρα της Μυκόνου, μπορείτε ν' απολαύσετε ένα δροσερό ποτό

ή ένα νόστιμο σνακ στην Αλευκάντρα, τη Μικρή Βενετία της Μυκόνου, όπως αποκαλείται, μια περιοχή διάσημη για τα πολύχρωμα κτίριά της και τα μπαλκόνια που κυριολεκτικά “κρέμονται” πάνω από τη θάλασσα.

Παραλίες

Η Μύκονος αποτελεί μοναδικό μέρος για κολύμπι, ηλιοθεραπεία, γνωριμίες και πάρτυ σε πανέμορφες παραλίες. Θα βρείτε ένα μεγάλο αριθμό ακτών, απ’ τις οποίες μπορείτε να επιλέξετε αυτή που ικανοποιεί τις ανάγκες και τις προτιμήσεις σας. Αν σας αρέσουν οι κοσμοπολίτικες παραλίες, σας προτείνουμε να επισκεφθείτε τις δημοφιλείς παραλίες της Μυκόνου, όπως το Πάρανταϊς, το Σούπερ Πάρανταϊς, τον Πλατύ Γιαλό και την Ψαρού. Πολυσύχναστες παραλίες είναι η Παράγκα κι ο Άγιος Ιωάννης που προσφέρει υπέροχη θέα στη Δήλο. Όσοι πρόκειται να κάνετε οικογενειακές διακοπές στη Μύκονο, υπάρχουν οικογενειακές παραλίες που προσφέρονται για παιδιά, οι οποίες δεν είναι τόσο πολυσύχναστες και διαθέτουν ποικιλία εγκαταστάσεων. Οι παραλίες αυτές είναι το Αγράρι, ο Ορνός, ο Άγιος Στέφανος κι ο Τούρλος. Υπάρχουν επίσης παραλίες όπου συχνάζουν γυμνιστές, όπως η παραλία Ελιά, Πάνορμος, Πάρανταϊς και Σούπερ Πάρανταϊς.

Σαντορίνη

Πρόκειται για ένα νησί μοναδικό, που δεν υπάρχει όμοιό του σ’ ολόκληρο τον κόσμο. Διαθέτει μια μυστηριώδη αύρα και πολύ εντυπωσιακά φυσικά χαρακτηριστικά.

Τοποθεσία

Η Σαντορίνη (ή αλλιώς Θήρα) ανήκει στο κυκλαδικό σύμπλεγμα κι απέχει 128 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά. Έχει έκταση 73 τ. χμ. και περίπου 13.500 κατοίκους.

Αξιοθέατα

Η Σαντορίνη είναι παγκοσμίως γνωστή για την Καλντέρα της, το μαγευτικό ηλιοβασίλεμά της και τις υπέροχες χρωματιστές παραλίες της. Διαθέτει άγρια φυσική ομορφιά, μοναδικές τοποθεσίες και γκρεμούς που μοιάζουν σχεδόν πρωτόγονοι και συμβάλλουν στη μυστηριώδη ατμόσφαιρα του νησιού. Ένα από τα πιο εντυπωσιακά αξιοθέατα της Σαντορίνης είναι η Μινωική πόλη στο Ακρωτήρι, η οποία βρίσκεται στη νότια πλευρά του νησιού και αποτελούσε σημαντικό κέντρο στην περιοχή του Αιγαίου κατά την εποχή του Χαλκού.

Ιστορία

Ανακαλύφθηκε το 1866 και συνδέθηκε με το θρύλο της Χαμένης Ατλαντίδας. Το μεγαλύτερο μέρος της πόλης παραμένει άθικτο δίνοντας τη δυνατότητα στους επισκέπτες να δουν από κοντά μια αυθεντική μινωική πόλη που διαθέτει τριώροφα κτίρια, αποχετευτικό σύστημα, αποθήκες, μύλο, σκάλες και πιθάρια. Όταν έγινε η έκρηξη του ηφαιστείου, γύρω στα 1500 π.Χ., ολόκληρος ο οικισμός του Ακρωτηρίου καλύφθηκε με στάχτη και λάβα. Ένα ακόμη πραγματικό στολίδι του αρχαιολογικού κόσμου της Σαντορίνης είναι η Αρχαία Θήρα, που βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά του νησιού, στο Μέσα Βουνό. Κατά τη διάρκεια των αρχαίων χρόνων η τοποθεσία αυτή αποτελούσε παρατηρητήριο της Σαντορίνης. Σήμερα, οι επισκέπτες μπορούν να δουν τα ερείπια από την Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Περίοδο (τους ναούς προς τιμήν του Αρτεμίδωρου και του Διονύσου, την αγορά, τα ιερά, το νεκροταφείο και τη στοά) καθώς και τα ερείπια πολλών άλλων μνημείων που κατασκευάστηκαν κατά τον 3ο και 4ο αιώνα π.Χ. από τους Πτολεμαίους (το θέατρο). Στα Φηρά, την πρωτεύουσα της Σαντορίνης, προτείνουμε να επισκεφθείτε κάποια αξιόλογα αξιοθέατα, όπως το αρχοντικό του Γκύζη, που χρονολογείται από τον 17ο αιώνα και τους δύο Καθεδρικούς ναούς, τον ορθόδοξο και τον καθολικό. Επισκεφθείτε επίσης δύο εξαιρετικά μουσεία, το Αρχαιολογικό και το Προϊστορικό, όπου φυλάσσονται θεσπέσιες συλλογές αντικειμένων, τα οποία βρέθηκαν στη διάρκεια ανασκαφών στη Σαντορίνη. Στο Λαογραφικό μουσείο των Φηρών θα δείτε μια υπέροχη συλλογή από παραδοσιακά αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι κάτοικοι του νησιού, ενώ στο Ναυτικό Μουσείο της Οίας θα δείτε μια πλούσια συλλογή από αντικείμενα που σχετίζονται με τη ναυτιλία.

Παραλίες

Η Σαντορίνη είναι ιδιαίτερα γνωστή για τις μοναδικές παραλίες της, μερικές απ' τις οποίες έχουν χρωματιστή άμμο κυρίως στην ανατολική και νότια ακτή, λόγω των ηφαιστειογενών ιδιοτήτων του εδάφους του νησιού. Υπάρχουν παραλίες με ψιλή άμμο και βότσαλο στη δυτική και βόρεια ακτή της Σαντορίνης. Η Μαύρη παραλία, μια από τις πιο δημοφιλείς παραλίες της Σαντορίνης, είναι μεγάλη σε έκταση κι απλώνεται κατά μήκος παραθαλάσσιων οικισμών, όπως είναι ο Περίβολος, η Περίσσα, το Καμάρι κι ο Μονόλιθος. Στις παραλίες που βρίσκονται στο Καμάρι και την Περίσσα, υπάρχει μεγάλη ποικιλία ξενοδοχείων, ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων, καθώς επίσης γραφικές ταβέρνες, καφετέριες και μπαρ δίπλα στο κύμα. Οι παραλίες είναι οργανωμένες και διαθέτουν εγκαταστάσεις θαλάσσιων σπορ, ομπρέλες και ξαπλώστρες. Η Κόκκινη και η Άσπρη παραλία βρίσκονται κοντά στο Ακρωτήριο, στη σκιά εντυπωσιακών χρωματιστών γκρεμών. Η πρόσβαση στην Άσπρη παραλία γίνεται μόνο μ' εκδρομικό καράβι. Οι πολυσύχναστες παραλίες στο Αμμούδι και την Αρμένη βρίσκονται κοντά στην Οία. Το Αμμούδι είναι μια από τις πιο όμορφες περιοχές της Σαντορίνης, με καθαρά νερά, ένα μικρό λιμάνι, γραφικές ψαροταβέρνες και καφετέριες.

3.1.4 ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο ,το καμποτάζ αποτέλεσε προστατευτικό μέτρο της Ελληνικής ναυτιλίας που εξελίχθηκε ως 'ασπίδα' για τις εταιρίες κρουαζιέρων που εδρεύουν σε κράτη-μέλη της Ε.Ε .Ωστόσο ο αποκλεισμός του ελλιμενισμού των κρουαζιέρων των τρίτων χωρών από την Ελλάδα στερούσε τους παραθαλάσσιους και νησιώτικους προορισμούς από τη δυνατότητα να αποτελέσουν τη βάση νέων εταιριών και να επεκτείνουν το μερίδιό τους στην αγορά της κρουαζιέρας.

Η νέα νομοθετική ρύθμιση (Τατιάνα Ροκου,2011) δρομολογεί την άρση του καμποτάζ ,θέτοντας νέα δεδομένα.(Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις ,οι εταιρίες κρουαζιέρων εξετάζουν ευνοϊκά το νέο ενδεχόμενο που μπορεί να αυξήσει την πίτα της αγοράς για τα ελληνικά νησιά).Από την άλλη μεριά ,δεν παύει να εκδηλώνεται σκεπτικισμός ως προς τη δυνατότητα λήψης αμοιβαίων δεσμεύσεων με το Ελληνικό κράτος, την διευθέτηση

γραφειοκρατικών δυσκολιών και την πιθανότητα επιτυχούς αντιμετώπισης στην περίπτωση επανάληψης των περσινών επεισοδίων που σημειώθηκαν στα Ελληνικά λιμάνια και απείλησαν το πρόγραμμα δρομολόγιων πολλών κρουαζιερόπλοιων.

Η οικονομική σημασία (European cruise council,2010) της κρουαζιέρας στην τουριστική Ευρώπη είναι τεράστια =

- Η κρουαζιέρα αποδεικνύεται ευεργετική στην εμπορική ζωή των λιμανιών αναχώρησης και στάθμευσης και σε τομείς εθνική προτεραιότητας,(όπως η συντήρηση, η ναυπήγηση και η κατασκευή σκαφών και πλοίων.)
- Η αγορά της Μεσογείου ακολουθεί αναπτυξιακή πορεία,(αυξάνοντας την «πίτα» κατά 10 % τα τελευταία 2 έτη.)
- Οι πλέον επισκέψιμοι Ευρωπαϊκοί σταθμοί κρουαζιέρας ανήκουν στην Μεσόγειο και τη Βαλκανική και προσελκύουν πάνω από 29 εκατομμύρια επισκέπτες,(σημειώνοντας ετήσια αύξηση 9% σύμφωνα με τις μετρήσεις της περιόδου 2009-2010.)
- Ο Πειραιάς με την ευρύτερη περιοχή της Αθήνας θεωρείται το δεύτερο δημοφιλέστερο λιμάνι αναχώρησης της Μεσογείου.
- Η Μύκονος, η Σαντορίνη και η Ρόδος ,ήδη, αποτελούν τις κορυφαίες επιλογές στάθμευσης της κρουαζιέρας στην Ελλάδα.

4. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ –

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

4.1 ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μέσα από στατιστικές έρευνες προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού δε μένει αδιάφορο απέναντι σε ένα σημαντικό γεγονός ,όπως αυτό των Ολυμπιακών Αγώνων και άλλων διεθνών αθλητικών οργανώσεων, ωστόσο δεν επιθυμεί ή δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να επισκεφτεί μία ξένη χώρα έτσι ώστε να παρακολουθήσει από κοντά τις αθλητικές διοργανώσεις , όπως Ολυμπιακούς Αγώνες, πρωταθλήματα ποδοσφαίρου, στίβου κ.α., διότι το ταξίδι σε μία ξένη χώρα προϋποθέτει ελεύθερο χρόνο και την αντίστοιχη οικονομική δυνατότητα. Ο ελεύθερος χρόνος βέβαια, πέρα από τις ατομικές υποχρεώσεις του καθενός, σχετίζεται και με την χρονική περίοδο που διεξάγονται οι αγώνες, αφού τους καλοκαιρινούς μήνες είναι πιο εύκολο να πάρει κανείς άδεια από τη δουλειά του από ότι το

χειμώνα ή κάποια άλλη περίοδο. Οι δραστηριότητες χρόνου αναψυχής με στόχο, όπως διοργάνωση αθλητικών γεγονότων από μία χώρα – κράτος, εκτός των οικονομικών λόγων που τις ωθούν στην λήψη τέτοιων γεγονότων εμπεριέχουν και εθνικούς λόγους. Βέβαια η επιτυχία της διοργάνωσης από τη χώρα – κράτος αποτελεί επένδυση για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και παρακαταθήκη για εκμετάλλευση της επένδυσης και της δημοσιότητας και μετά το πέρας της διοργάνωσης. Στην ανάληψη τέτοιων υποχρεώσεων από μία χώρα – κράτος απαιτείται η σύμπραξη του κράτους, των ιδιωτικών επιχειρήσεων και εθελοντών.

Πέραν λοιπόν των κατοίκων της χώρας που φιλοξενεί τη διοργάνωση, που και αυτοί πρέπει να κλείσουν πολύ νωρίς εισιτήριο, οι υπόλοιποι επισκέπτες μίας διοργάνωσης τέτοιου είδους είναι συνήθως άνθρωποι που αγαπούν πάρα πολύ όλη αυτή τη διαδικασία, έχουν αρκετό ελεύθερο χρόνο και φυσικά τα χρήματα έτσι ώστε να ανταποκριθούν στα απαιτούμενα έξοδα.

4.2 ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Το θέμα με το οποίο ασχολείται η ομάδα μου είναι ειδικότερα η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, ένα θέμα που σχετίζεται με τη γενικότερη αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου στον χώρο του αθλητισμού. Όταν μας ανακοινώθηκε το θέμα σκεφτήκαμε πως πρόκειται για κάτι ευρέως γνωστό, αφού όλοι λίγο πολύ έχουμε παρακολουθήσει από την τηλεόραση τη διεξαγωγή κάποιων Ολυμπιακών Αγώνων ή έχουμε ακούσει διάφορα πράγματα από τα ΜΜΕ. Αλλά και στο σχολείο έχουμε διδαχθεί για τη σημασία του αθλητισμού στη ζωή μας και έχουμε διαβάσει κείμενα στα αρχαία και στα νέα ελληνικά για το αθλητικό ιδεώδες, την ευγενή άμιλλα και τα συμφέροντα που ικανοποιούνται δυστυχώς τις περισσότερες φορές μέσω των Αγώνων. Έτσι μοιράσαμε εύκολα τις υποενότητες που θα αναλάμβανε ο καθένας και αρχίσαμε να ψάχνουμε πληροφορίες στο διαδίκτυο. Ωστόσο δυσκολευτήκαμε λίγο στην αρχή να καταλάβουμε τι ακριβώς ψάχναμε να βρούμε, αφού το θέμα των Ολυμπιακών Αγώνων είναι τεράστιο και έχει πολλές πτυχές. Μετά από αναζήτηση τριών περίπου εβδομάδων καταλήξαμε ο καθένας σε κάποια στοιχεία και αρχίσαμε να πληκτρολογούμε τις εργασίες μας. Εγώ προσωπικά, όπως και μια άλλη κοπέλα από την ομάδα, ασχολήθηκα με το θέμα της αξιοποίησης των ολυμπιακών εγκαταστάσεων αλλά και με το κόστος διεξαγωγής των Αγώνων σε ορισμένες περιπτώσεις. Τα αποτελέσματα της εργασίας παρατίθενται παρακάτω:

Οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες στο Σότσι, τον Φεβρουάριο του 2014 , είναι οι ακριβότεροι Χειμερινοί Αγώνες στην ιστορία, αφού κοστίζουν όσο οι προηγούμενες 21 διοργανώσεις μαζί. Ο παρουσιαστής του Russia 24 Ντιμίτρι Σούγκριεφ πήρε μέρος σε μία συνέντευξη από το euro news, στην οποία έδωσε μία εικόνα για τον απολογισμό των Αγώνων αυτών. Υποστήριξε ότι υπήρχε φόβος πριν τη διοργάνωση των Αγώνων για το αν θα είναι όλα έτοιμα, που δεν ήταν όμως βάσιμος γιατί όλα λειτούργησαν με προσοχή. Οι εντυπώσεις των αθλητών και των φιλάθλων ήταν θετικές , και οι συνθήκες για τις παραπάνω ομάδες στο Ολυμπιακό Χωριό ήταν πολύ καλές. Όπως ανέφερε ο δημοσιογράφος, τα μέτρα ασφαλείας που λήφθηκαν ήταν πολύ αυστηρά, και το ίδιο ίσχυε και για την άδεια έκδοσης διαπίστευσης. Υπήρχαν συγκεκριμένα σημεία πρόσβασης και όλοι όσοι παρευρίσκονταν στους Αγώνες ένιωθαν ασφαλείς, ενώ δεν παρατήρησε κενά στο σύστημα ασφαλείας. Τόνισε στο τέλος ότι μια χαρακτηριστική διαφορά των Αγώνων στο Σότσι από προηγούμενους ήταν ότι ο Ολυμπιακός Κύκλος δεν άναψε στην τελετή έναρξης.

Σε κάθε πόλη του κόσμου, στην οποία διεξήχθησαν κάποια στιγμή Ολυμπιακοί Αγώνες, υπάρχει μεγάλο μέρος των εγκαταστάσεων που έμεινε ανεκμετάλλευτο στην πάροδο του χρόνου. Για παράδειγμα, στο Βερολίνο, η κεντρική πισίνα του ολυμπιακού χωριού του Elstal στους Αγώνες του 1936 έχει μείνει αναξιοποίητη. Κατά τη διάρκεια των Αγώνων οι εγκαταστάσεις φιλοξένησαν περίπου 4000 αθλητές, όμως μετά το ξέσπασμα του Β Παγκοσμίου Πολέμου χρησιμοποιήθηκαν ως στρατόπεδα ναζιστών και αργότερα, απ' το 1945 ως το 1992, ως αρχηγείο των ρωσικών δυνάμεων.

Στο Σεράγεβο, η πίστα του bobsled κατά τη διάρκεια των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του 1984 αποτελεί ένα εγκαταλελειμμένο μέρος, όπως και οι υπόλοιπες εγκαταστάσεις που

καταστράφηκαν λόγω του εμφυλίου πολέμου στην πρώην Γιουγκοσλαβία.

Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ερειπωμένη κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα ο κάποτε φαντασμαγορικός περιβάλλον χώρος του Ολυμπιακού Σταδίου της Αθήνας, που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004.

Στο Montreal του Καναδά, ο κεντρικός πύργος του Ολυμπιακού Σταδίου της πόλης, που χρησιμοποιήθηκε στην τελετή έναρξης των θερινών Αγώνων του 1976 όταν άνοιξε η οροφή μέσω μηχανισμού, όταν έκλεισε η οροφή, παραμένει σήμερα ανενεργός λόγω της κακής κατάστασης του μηχανισμού, που τότε στοίχισε εκατομμύρια δολάρια.

Σε αντιδιαστολή με τα παραπάνω, υπάρχουν και περιπτώσεις ολυμπιακών εγκαταστάσεων που άντεξαν στη φθορά του χρόνου. Ενδεικτικά, στην πόλη Cortina της Ιταλίας, οι πίστες speed skating και σκι ανδρών που χρησιμοποιήθηκαν στους Αγώνες στις 3 Ιανουαρίου του 2014 παραμένουν ως τώρα ενεργές.

Στο

Nargano της Ιαπωνίας, στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του 1998 χρησιμοποιήθηκαν εγκαταστάσεις άλματος σκι(ski jump) που μπορεί να μη λειτουργούν σήμερα ως αθλητικές εγκαταστάσεις, βρίσκονται όμως σε άριστη κατάσταση και φιλοξενούν συχνά διεθνείς αγώνες.

Στη Βαρκελώνη της Ισπανίας η κεντρική πισίνα που χρησιμοποιήθηκε για τα αθλήματα των καταδύσεων και του water polo στους θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του 1992 παραδόθηκε

στο δήμο της Βαρκελώνης και διατίθεται στο κοινό στους θερινούς μήνες.

Στο Τορίνο στην Ιταλία, το στάδιο των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του 2006(10 Φεβρουαρίου) χρησιμεύει ως έδρα ποδοσφαιρικών αγώνων κάθε Σαββατοκύριακο.

Στη

Μόσχα οι Ρώσοι είχαν κατασκευάσει τεράστια κτίρια 16 ορόφων για τη στέγαση των αθλητών των θερινών Ολυμπιακών Αγώνων του 1980, τα διαμερίσματα των οποίων παραδόθηκαν από τις ρωσικές αρχές σε κομματικά στελέχη και κρατικούς αξιωματούχους.

Παρόμοιο συνέβη και στη Ρώμη στην Ιταλία, όπου το Ολυμπιακό Χωριό στο οποίο έμειναν οι αποστολές που συμμετείχαν στους Αγώνες του 1960 μετατράπηκε σε σύμπλεγμα πολυκατοικιών με διαμερίσματα διαθέσιμα σε φτωχές οικογένειες της πόλης με φροντίδα του Δήμου.

Μετά τους θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες στο Πεκίνο το καλοκαίρι του 2008, το Κέντρο άνοιξε τις πύλες του για το κοινό και είναι σήμερα το μεγαλύτερο κλειστό υδάτινο πάρκο (water park) στην Ασία. Είναι μάλιστα γνωστό ακόμα και τώρα με το όνομα που του είχε δοθεί για τους Αγώνες: “Water Cube”

Τέλος, το Ολυμπιακό πάρκο των Αγώνων του Λονδίνου που έλαβαν χώρα το καλοκαίρι του 2012 είναι ανοικτό στο κοινό και τόπος όπου διεξάγονται φεστιβάλ και επετειακές εκδηλώσεις.

Το κόστος διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων στο Σότσι έχει ανέλθει στα 50 δισεκατομμύρια δολάρια, τέσσερις φορές μεγαλύτερος από την πρόβλεψη του 2007 όταν η Ρωσία ανέλαβε τη διοργάνωση. Η Έλενα Πανφίλοβα, αναλύτρια του διεθνούς οργανισμού «Διεθνής Διαφάνεια» υποστηρίζει ότι ακόμα και οι δημόσιες υπηρεσίες που έπρεπε να φερθούν τίμια, υπερκοστολόγησαν την προσφορά τους, έκλεψαν και απαίτησαν να πληρωθούν. Έτσι και οι πολίτες επιβαρύνθηκαν σε οικονομικό επίπεδο και η ατμόσφαιρα γενικά δεν άφησε τους επισκέπτες να απολαύσουν πλήρως τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ο

αναλυτής Μαρκ Γκαλεότι υποστηρίζει ότι η Ρωσία βρισκόταν σε αναπτυξιακή πορεία όταν ανέλαβε τη διοργάνωση των Αγώνων και ήθελε να αποδείξει ότι είναι μία αποτελεσματική και οργανωμένη κοινωνία, όμως η οικονομική της ανάπτυξη επιβραδύνθηκε πέρυσι κατά 1,3% φέρνοντας το ρωσικό κράτος σε δύσκολη θέση.

Στην Ελλάδα, στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 στην Αθήνα ο αριθμός των επισκεπτών ξεπέρασε τα 2.000.000 και η Ολυμπιάδα συνολικά κόστισε 20 δισεκατομμύρια ευρώ!(το ετήσιο ΑΕΠ ανέρχεται στα 166 δις). Δυστυχώς όμως το Ελληνικό- μία έκταση 6.200 στρεμμάτων- παραμένει σήμερα μία απ' τις μεγαλύτερες ανεκμετάλλευτες ολυμπιακές εκτάσεις στην Ευρώπη, αφού το μόνο που βλέπει κανείς είναι τα ολυμπιακά έργα να σαπίζουν. Η αξιοποίηση αυτής της έκτασης θα βοηθούσε στη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ελλάδα, θα έδειχνε την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης να προχωρήσει σε μεγάλες ιδιωτικοποιήσεις και θα απέπνεε περισσότερη εμπιστοσύνη στους ξένους επενδυτές. Σύμφωνα με τον Ανδρέα Ταπρατζή, σύμβουλο του ΤΑΙΠΕΔ, η αξιοποίηση θα δημιουργούσε πάνω από 40.000 μόνιμες θέσεις εργασίας και θα μπορούσε να αποφέρει πάνω από 5 δις. Σε επενδύσεις μέσα στην επόμενη δεκαετία, προσθέτοντας ένα 0,3% στο ετήσιο ΑΕΠ της χώρας.

4.3 ΣΤΙΒΟΣ

Στίβος είναι μέρος ισοπεδωμένο, σταδίου ή ιπποδρόμου για ασκήσεις ή τέλεση αγωνισμάτων, αναφερόμενο στα αγωνίσματα του κλασικού αθλητισμού. Πεδίο στο οποίο κάποιο πρόσωπο ή ομάδα αναπτύσσει δραστηριότητα, έτσι χρησιμοποιείται μεταφορικά ο όρος “στίβος” για να αναφερθούμε σε άλλους χώρους, όπως πολιτικός στίβος, επιχειρηματικός στίβος κ.α.

Εμείς θα αναπτύξουμε στην εργασία μας την διοργάνωση του Παγκοσμίου – Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Στίβου ως διεθνές αθλητικό γεγονός του οποίου η ανάληψη υλοποίησης από μία χώρα – κράτος εξυπηρετεί εθνικούς λόγους αλλά κατά κύριο λόγο οικονομικούς λόγους με τη δημιουργία εγκαταστάσεων, γηπέδων, αιθουσών κ.α. αλλά και με την προσέλκυση τουριστών κατά τη διάρκεια του διεκπεραίωσης των αγώνων αλλά και στο μέλλον. Γίνεται αναφορά στα αγωνίσματα που περιλαμβάνει, στις χώρες που έχουν αναλάβει

τη διοργάνωση στο παρελθόν καθώς επίσης και στο υψηλό κόστος ανάληψης της διοργάνωσης.

ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ

Τα αγωνίσματα του στίβου είναι γνωστά σαν **κλασικός αθλητισμός**, μιας και τα περισσότερα έχουν ρίζες σε ανάλογα αθλήματα που διοργανώνονταν στην κλασική αρχαιότητα. Τα αγωνίσματα του κλασικού αθλητισμού ήταν αυτά που κυριαρχούσαν στην αρχαία εποχή και ιδιαίτερα στους πανελλήνιους αγώνες. Χωρίζονται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες: στους δρόμους, τα άλματα και τις ρίψεις. Υπεύθυνος φορέας παγκοσμίως για θέματα στίβου είναι η Παγκόσμια Ομοσπονδία Στίβου (IAAF) ενώ στην Ελλάδα τα ανάλογα θέματα διαχειρίζεται ο ΣΕΓΑΣ.

Δρόμοι

- Δρόμοι ταχύτητας
- Δρόμοι με εμπόδια
- Δρόμοι μεσαίων αποστάσεων
- 3000μ. με φυσικά εμπόδια
- Δρόμοι μεγάλων αποστάσεων
- Βάδην
- Σκυταλοδρομίες

Άλματα

- Οριζόντια άλματα
- Κάθετα άλματα

Ρίψεις

- Σφαιροβολία
- Σφυροβολία
- Ακοντισμός
- Δισκοβολία

Το **Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου** είναι διοργάνωση στίβου που λαμβάνει χώρα κάθε δύο χρόνια (οι 3 πρώτες διοργανώσεις έγιναν με διαφορά 4 χρόνων η μία από την άλλη).

Τελούνται υπό την αιγίδα της IAAF, η οποία αποφασίζει, μετά από εξέταση κατατεθειμένων φακέλων υποψηφιοτήτων, ποια πόλη θα διοργανώσει το επόμενο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου.

Η ιδέα για την δημιουργία ενός παγκόσμιου πρωταθλήματος για τον στίβο, ξεχωριστό από τους Ολυμπιακούς αγώνες (η IAAF είχε αποφασίσει από το 1913, πως οι Ολυμπιακοί αγώνες θα λειτουργούσαν ως παγκόσμιο πρωτάθλημα για τα αγωνίσματα του στίβου) ξεκίνησε την δεκαετία του '60, ενώ η τελική απόφαση για την διεξαγωγή του πάρθηκε το 1976, σε συνέδριο της IAAF στο Πουέρτο Ρίκο. Το πρώτο παγκόσμιο πρωτάθλημα διεξήχθη στο Ελσίνκι της Φινλανδίας, το 1983. Τα παγκόσμια πρωταθλήματα που έχουν διεξαχθεί μέχρι τώρα ή που είναι προγραμματισμένα να διεξαχθούν είναι τα εξής:

Έτος	Πόλη	Χώρα	Ημερομηνία	Στάδιο
1	1983 Ελσίνκι	 Φινλανδία	Αύγ. 7 - Αύγ. 14	Ολυμπιακό στάδιο Ελσίνκι
2	1987 Ρώμη	 Ιταλία	Αύγ. 28 - Σεπ 6	Ολυμπιακό Στάδιο Ρώμης
3	1991 Τόκιο	 Ιαπωνία	Αύγ. 23 - Σεπ 1	Εθνικό Ολυμπιακό στάδιο
4	1993 Στουτγκάρδη	 Γερμανία	Αύγ. 13 - Αύγ. 22	Gottlieb-Daimler-Stadion
5	1995 Γκέτεμποργκ	 Σουηδία	Αύγ. 5 - Αύγ. 13	Ullevi
6	1997 Αθήνα	 Ελλάδα	Αύγ. 1 - Αύγ. 10	ΟΑΚΑ
7	1999 Σεβίλλη	 Ισπανία	Αύγ. 20 - Αύγ. 29	Estadio Olímpico de la Cartuja
8	2001 Έντμοντον	 Καναδάς	Αύγ. 3 - Αύγ. 12	Commonwealth Stadium
9	2003 Παρίσι	 Γαλλία	Αύγ. 23 - Αύγ. 31	Σταντ ντε Φρανς
10	2005 Ελσίνκι	 Φινλανδία	Αύγ. 6 - Αύγ. 14	Ολυμπιακό στάδιο Ελσίνκι
11	2007 Οζάκα	 Ιαπωνία	Αύγ. 24 - Σεπ 2	στάδια Nagai
12	2009 Βερολίνο	 Γερμανία	Αύγ. 15 - Αύγ. 23	Ολυμπιακό Στάδιο Βερολίνου
13	2011 Νταεγού	 Νότια Κορέα	Αύγ. 27 - Σεπ 4	Στάδιο Νταεγού
14	2013 Μόσχα	 Ρωσία	Αύγ. 10 - Αύγ. 18	Στάδιο Λουζνικί

Στο πρώτο παγκόσμιο πρωτάθλημα έλαβαν μέρος 1.355 από 154 χώρες ενώ μέχρι το 2009, στο Βερολίνο, ο αριθμός των χωρών έχει ανέβει σε 202. Το πρόγραμμα των αγώνων είναι περίπου το ίδιο για άντρες και γυναίκες. Συχνά πάντως προσθέτονται νέα αγωνίσματα κυρίως στο γυναικείο πρόγραμμα. Έτσι, μέχρι το 2005, οι διαφορές στο πρόγραμμα είχαν να κάνουν με έναν πρόσθετο αγώνα 50 χλμ. βάδην για τους άντρες, ενώ στους άντρες υπήρχε το αγώνισμα του δρόμου 110 μέτρων μετ' εμποδίων με το αντίστοιχο αγώνα στις γυναίκες να έχει μήκος διαδρομής τα 100 μέτρα, καθώς επίσης και το αγώνισμα του δεκάθλου για τους άντρες, με τις γυναίκες να αγωνίζονται στο έπταθλο.

Στα δύο πρώτα πρωταθλήματα κυριάρχησε στον πίνακα των μεταλλίων η Ανατολική Γερμανία. Από το 1991 και μετά κυριαρχεί η ομάδα των Ηνωμένων Πολιτειών.

Μήνυμα από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Για τον αθλητισμό το αρχικό μήνυμα από την Γ.Γ.Α. είναι ότι οι προϋπολογισμοί όλων των ομοσπονδιών θα μειωθούν κατά 50%, σε σχέση με τους «κουτσορεμένους» προϋπολογισμούς του '13...

Αν αυτή η πρόβλεψη, που προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό του 2014, εφαρμοσθεί σημαίνει ότι το 80% του συνολικού ποσού για τον αθλητισμό θα αποτελέσει το κόστος μόνο για τις διοικητικές –λειτουργικές δαπάνες των ομοσπονδιών. Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι όλοι οι άλλοι αμειβόμενοι (προπονητές και οδοιπορικά επίλεκτων αθλητών), καθώς και τα έξοδα για την διεξαγωγή των εσωτερικών και διεθνών αγώνων, θα καλυφθούν από το υπόλοιπο 20%, πράγμα αδύνατο με τα σημερινά δεδομένα.

ο ΣΕΓΑΣ προβλέπει έξοδα 1.965.000 για διοικητικές (μισθοί – εισφορές μόνιμων υπαλλήλων) και λειτουργικές (ενοίκια, φως, τηλέφωνα κ.α.) δαπάνες. Αξίζει να προστεθεί συγκριτικά ότι στον απολογισμό του 2012 ο ΣΕΓΑΣ αναφέρει πως ξόδευσε για διοικητικές-λειτουργικές δαπάνες 2.110.000 (+7,5% σε σχέση με το 2014) με έσοδα από Γ.Γ.Α 6.800.000 (+20% σε σχέση με την πρόβλεψη για το 2014).

Ο αριθμός των επιτελικών – ομοσπονδιακών προπονητών και ο αριθμός των σωματειακών προπονητών θα πρέπει επίσης να μειωθούν, αλλά ταυτόχρονα να υπάρχουν ΑΥΞΗΜΕΝΑ τα κίνητρα παραγωγικότητας. Έτσι και οι ουσιαστικά εθελοντές προπονητές και όσοι από αυτούς παράγουν πραγματικό και μετρήσιμο αθλητικό έργο, να έχουν κίνητρο για να καλύψουν ουσιαστικά μόνο τα έξοδα μετακίνησης τους...

Τέλος και τα σωματεία θα πρέπει να καθιερώσουν συνδρομή για όλους τους αθλητές τους (όχι μόνο για τις ακαδημίες), έτσι ώστε να μπορούν να καλύψουν τα λειτουργικά τους έξοδα (οδοιπορικά προπονητών, ρουχισμός, έξοδα για συμμετοχή σε αγώνες που δεν καλύπτονται από τον ΣΕΓΑΣ).

Σύνδεσμος Ελληνικών Αθλητικών Σωματείων

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Γυμναστικών Αθλητικών Σωματείων (ΣΕΓΑΣ) είναι η Ελληνική Ομοσπονδία Κλασσικού Αθλητισμού. Ιδρύθηκε το 1897 με την ονομασία ΣΕΓΑΣ.

Ιδρύθηκε επί βασιλείας Γεωργίου του Α' το 1897, πριν την έναρξη του Ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897, ως αναγκαιότητα πληρέστερης οργάνωσης των τότε ελληνικών αθλητικών σωματείων, μετά τους Α' Ολυμπιακούς Αγώνες που τελέστηκαν στην Αθήνα το προηγούμενο έτος. Ως αθλητικός ηγετικός φορέας 28 αρχικά σωματείων ο ΣΕΓΑΣ συνέδεσε την ιστορία του με την ιστορία του ελληνικού αθλητισμού της νεώτερης εποχής.

Σήμερα αριθμεί 500 αθλητικά σωματεία και περίπου 30.000 αθλητές και αθλήτριες.

Είναι η πρώτη Ομοσπονδία που ιδρύθηκε στην Ελλάδα και καλλιέργησε από την ίδρυσή του και για πολλές δεκαετίες, όλα τα αθλήματα (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλεϊ, κολύμπι, τένις, ξιφασκία, ποδηλασία, γυμναστική, πάλη, πυγμαχία, ιππασία, σκοποβολή, τζούντο κ.α.) που στη συνέχεια απέκτησαν ανεξάρτητες ομοσπονδίες. Σημειωτέο ότι στον ΣΕΓΑΣ ανήκαν και τα κυπριακά αθλητικά σωματεία κατά τη διάρκεια της Αγγλοκρατίας του νησιού.

Ο ΣΕΓΑΣ καθιέρωσε την πρώτη διαβαλκανική αθλητική συνάντηση μεταξύ εθνικών ομάδων το 1928 με τους Βαλκανικούς αγώνες. Το 1934 προκηρύσσει τους 1ους "Μεσογειακούς αγώνες στίβου", οι οποίοι δεν διεξήχθησαν και το 1935 βραβεύεται από τη ΔΟΕ με το Ολυμπιακό Κύπελλο, για τις υπηρεσίες που προσφέρει στον αθλητισμό, στη διάδοση της Ολυμπιακής ιδέας, για τις διοργανώσεις διεθνών και μη αγώνων, τη συμμετοχή του σε αγώνες και ότι ήταν ο ιδρυτής των Βαλκανικών και "Μεσογειακών αγώνων". Δεν είναι η μόνη αναγνώριση και βράβευση του ΣΕΓΑΣ για την προσφορά του. Έχει βραβευθεί από Εθνικούς και Διεθνείς Αθλητικούς φορείς (Βασιλείς, Προέδρους της Δημοκρατίας, Πρωθυπουργούς, Ακαδημία, Δήμους, ΔΟΕ, IAAF κ.λπ.).

Ανέδειξε Ολυμπιονίκες, Πρωταθλητές Ευρώπης Παγκόσμιους Πρωταθλητές αθλητές που κατέρριψαν παγκόσμια ρεκόρ και πολλούς άλλους που πρωταγωνίστησαν και πρωταγωνιστούν σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Διεκδίκησε, ανέλαβε και οργάνωσε μια σειρά από κορυφαίους διεθνείς αγώνες όπως, το 6ο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα "Αθήνα '97", τους Πανευρωπαϊκούς '69 και '82, τους Πανευρωπαϊκούς κλειστού στίβου '85, το Παγκόσμιο Ε/Ν '86, τον Τελικό Γκραν Πρι '90, τους Μεσογειακούς '91, το παγκόσμιο σκυταλοδρομιών '94, το παγκόσμιο κύπελλο μαραθωνίου '95, σειρά Βαλκανικών, Μπρούνο Τζάουλι και άλλων αγώνων.

Από τον Οκτώβριο του 2012 ο κύριος Κ. Παναγόπουλος είναι πρόεδρος του ΣΕΓΑΣ και πήρε την προεδρία από τον κύριο Β. Σεβαστή ο οποίος ήταν πρόεδρος για δεκαπέντε χρόνια από το 1997.

Ο ισολογισμός του 6^{ου} Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Στίβου

Σε αυτό το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου τα έξοδα κίνησης, η φιλοξενία των επισήμων και των αθλητικών αποστολών, οι δεξιώσεις και οι εορτές, όλα αυτά είναι έξοδα που αγγίζουν <<αστρονομικά>> ποσά. Είμαστε ένας πολύ φιλόξενος λαός δηλώνουν οι Έλληνες αλλά κάποιους μας εκμεταλλεύονται. Από το συνολικό κονδύλι τα 3/5 θα δοθούν σε δαπάνες οι οποίες αφορούν αυτή καθαυτή την αθλητική υποδομή άμεσα εκμεταλλεύσιμη μετά τους αγώνες ή τον εκσυγχρονισμό του ραδιοτηλεοπτικού φορέα. Περίπου 6 δισεκατομμύρια δραχμές είναι οι δαπάνες για αγορές, προμήθεια και κατασκευές οι οποίες θα είναι άμεσα αξιοποιήσιμες και μετά το τέλος των αγώνων. Πρόκειται για έργα και προμήθειες που ούτως ή άλλως έπρεπε να πραγματοποιηθούν αν η χώρα ήθελε να μείνει στην κορυφή των ευρωπαϊκών χωρών όσον αναφορά την αθλητική υποδομή. Στον τομέα αυτόν ανήκουν πρώτα οι εγκαταστάσεις και οι βελτιώσεις που έγιναν μέσα στο Ολυμπιακό Στάδιο και το αναγέννησαν. Ας μην ξεχνούμε ότι πέρασαν ήδη 18 χρόνια από την κατασκευή του και είχε μείνει πίσω όσον αναφορά τις ηλεκτρικές και τις ηλεκτρονικές εγκαταστάσεις. Ακόμη, επισκευάστηκαν τα γήπεδα που είχαν φθαρεί από τον χρόνο και αγόρασαν τα αθλητικά όργανα που έλειπαν. Ένα άλλο έξοδο ήταν οι υγειονομικές εγκαταστάσεις που ήταν επίσης φθαρμένες και χρειάζονταν εκσυγχρονισμό. Ιδού ένα σημαντικό μέρος των ωφέλιμων έργων και προμηθειών:

- Τηλεοπτικός εξοπλισμός
- Αθλητικά όργανα
- Πίνακες Αποτελεσμάτων, Αντιντόπινγκ κοντρόλ, Καθίσματα Σταδίου
- Συνθετικά δάπεδα, έξω από το γήπεδο
- Υγειονομική υπηρεσία.
- Ηλεκτροακουστική κάλυψη Σταδίου
- Μόνιτορ και Τηλεοράσεις
- Κλειστό καλωδιακό τηλεοπτικό κύκλωμα
- Πλαστικοί τάπητες Σταδίου

Όλα αυτά κόστιζαν περίπου 50 εκατομμύρια ευρώ.

4.4 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΥΠΕΛΛΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ - FIFA WORLD CUP Ή MOUDIAL

Το **Παγκόσμιο Κύπελλο ποδοσφαίρου** (αγγλικά: *FIFA World Cup*) ή αλλιώς **Μουντιάλ** είναι μια ποδοσφαιρική διοργάνωση, η οποία πραγματοποιείται κάθε τέσσερα χρόνια υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (FIFA) με εναρκτήριο έτος το 1930 . Σε αυτήν παίρνουν μέρος οι εθνικές ομάδες των χωρών μελών της ομοσπονδίας, οι οποίες κατάφεραν να προκριθούν ύστερα από προκριματικούς αγώνες. Θεωρείται η κορυφαία ποδοσφαιρική διοργάνωση, η οποία καταφέρνει να προσελκύσει πλήθος θεατών, τηλεθεατών και χορηγών.

Για το έτος 2010, το παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου διεξήχθη στη χώρα της Νοτίου Αφρικής με τη συμμετοχή 32 εθνικών ομάδων και από τις πέντε ηπείρους. Νικήτρια ανακηρύχθηκε η εθνική ομάδα της Ισπανίας, νικώντας στον τελικό της διοργάνωσης την εθνική ομάδα της Ολλανδίας στην παράταση με 1-0.

Πολυνίκης του θεσμού είναι η Βραζιλία με πέντε κατακτήσεις και ακολουθούν η Ιταλία με τέσσερα τρόπαια, η Γερμανία με τρία, η Ουρουγουάη και η Αργεντινή με δύο και η Αγγλία, η Γαλλία και η Ισπανία με ένα τρόπαιο.

Ιστορία

Αν και η πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα στον κόσμο δημιουργήθηκε το 1857 (Sheffield Football Club), μόλις το 1905 έγινε η πρώτη συζήτηση για τη δημιουργία ενός παγκόσμιου ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος από τη FIFA (Παγκόσμια Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία).

Το ποδόσφαιρο έκανε την πρώτη παγκόσμια εμφάνισή του στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1908 στο Λονδίνο, αγώνες οι οποίοι δεν στέφθηκαν με επιτυχία. Όμως 13 χρόνια αργότερα ο Ζιλ Ριμέ εκλέχθηκε πρόεδρος της FIFA και ονειρεύτηκε όλος ο πλανήτης να ενωθεί με μία ποδοσφαιρική μπάλα, επιδιώκοντας να μιλήσουν όλοι τη "γλώσσα του ποδοσφαίρου". Έτσι το 1928, υπό την εποπτεία και προεδρία του Ριμέ, μία 5μελής επιτροπή (Μπονέ, Μείσλ, Ντελονέ, Φερετί και Λίνεμαν) σχεδίασε τη δημιουργία του Πρώτου Παγκοσμίου Κυπέλλου. Οι προτάσεις, που διαδέχονταν η μία μετά την άλλη, εγκρίθηκαν και ο Μπονέ έγινε ο πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Παγκοσμίου Κυπέλλου. Η χώρα στην οποία αποφασίστηκε τελικά να διοργανωθεί το πρώτο παγκόσμιο κύπελλο ήταν η Ουρουγουάη,

παρά τις αντιρρήσεις πολλών ευρωπαϊκών χωρών, οι οποίες απείλησαν με αποχή τους από τη διοργάνωση εάν αυτή διεξαγόταν σε χώρα της Λατινικής Αμερικής.

Τελικώς, στις 7 Ιουλίου 1930 έγινε η πρώτη κλήρωση για τους 4 ομίλους του Παγκοσμίου Κυπέλλου με μόνο 13 ομάδες να συμμετέχουν, ενώ 6 μέρες αργότερα το σφύριγμα του διαιτητή Ντομίνγκο Λομπάρντι ξεκίνησε τον αγώνα μεταξύ Μεξικού και Γαλλίας. Στο 19ο λεπτό ο Γάλλος Λοράν άνοιξε το σκορ και έγινε ο πρώτος παίκτης που σκόραρε σε παγκόσμιο κύπελλο, σε έναν αγώνα όπου οι Γάλλοι επικράτησαν τελικά με 4-1. Η ιστορία αρχίζει να γράφεται...

Τρόπαιο

Το τρόπαιο Ζιλ Ριμέ.

Από το 1930 μέχρι το 1970, στους νικητές απονεμόταν το τρόπαιο Ζιλ Ριμέ (φωτό). Αρχικά ήταν γνωστό ως *Παγκόσμιο Κύπελλο*, αλλά το 1946 μετονομάστηκε σε "Ζιλ Ριμέ" προς τιμήν του ανθρώπου που διοργάνωσε το πρώτο Παγκόσμιο Κύπελλο. Στο Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου του 1970, η ποδοσφαιρική ομάδα της Βραζιλίας κατέκτησε το Παγκόσμιο Κύπελλο για τρίτη φορά και αποφασίστηκε όπως το τρόπαιο της παραχωρηθεί μόνιμα, δυστυχώς όμως το 1983 εκλάπη από το μουσείο της ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας της χώρας και δεν βρέθηκε ποτέ.

Μετά το 1970, σχεδιάστηκε ένα νέο τρόπαιο, γνωστό ως *Τρόπαιο του Παγκόσμιου Κυπέλλου*. Μετά την κλοπή του "Ζιλ Ριμέ", αποφασίστηκε να μη δοθεί ξανά σε κανέναν μόνιμα, όσες φορές και αν το κατακτήσει μια ομάδα. Η Αργεντινή, η Γερμανία (ως Δυτική Γερμανία), η Ιταλία κι η Βραζιλία, έχουν κερδίσει το δεύτερο τρόπαιο δύο φορές. Το τρόπαιο δεν θα αντικατασταθεί μέχρι το 2038, οπότε και θα συμπληρωθεί ο χώρος στο κύπελλο, όπου αναγράφονται τα ονόματα των τροπαιούχων.

Το τρόπαιο είναι από χρυσό 18 καρατίων, έχει ύψος 36 εκατοστά, βάρος 4,97 κιλά το ίδιο και 6 η βάση του, η οποία αποτελείται από δύο στρώματα ημιπολύτιμου μαλαχίτη. Σε αυτήν αναγράφονται οι χρονιές και οι νικητές του κυπέλλου από το 1974 και έπειτα.

Οι νικητές κρατούν το κύπελλο για 4 χρόνια, μέχρι την επόμενη διοργάνωση και ύστερα παίρνουν ένα επιχρυσωμένο ακριβές αντίγραφο.

4.4.1 ΔΟΜΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΜΟΥΔΙΑΛ

4.4.1.1 ΠΡΟΚΡΙΜΑΤΙΚΗ ΦΑΣΗ

Από το δεύτερο μουντιάλ του 1934, θεσπίστηκε η προκριματική φάση για να ορίζονται οι ομάδες που θα μετέχουν στην τελική φάση. Η προκριματική φάση γίνεται σε κάθε ηπειρωτική ζώνη (Αφρική, Ασία, Βόρεια και Κεντρική Αμερική και Καραϊβική, Νότια Αμερική, Ωκεανία, Ευρώπη) που επιτηρούνται από τις αντίστοιχες συνομοσπονδίες τους. Η FIFA ορίζει εκ των προτέρων τον αριθμό των θέσεων για κάθε ζώνη, που οδηγεί στην τελική φάση του Παγκοσμίου Κυπέλλου. Ο αριθμός αυτός προκύπτει τόσο από τη σχετική δυναμική των εθνικών ομάδων που μετέχουν στην εκάστοτε συνομοσπονδία, όσο και από την πίεση που ασκούν οι τελευταίες στην FIFA.

Η διαδικασία των προκριματικών ξεκινά δύο χρόνια πριν την έναρξη της τελικής φάσης. Οι δομές των προκριματικών τουρνουά διαφέρουν ανάμεσα στις ηπειρωτικές ζώνες. Συνήθως, μία ή δύο θέσεις αποδίδονται στους νικητές διηπειρωτικών play off. Για παράδειγμα, ο νικητής της ζώνης της Ωκεανίας παίζει διπλό αγώνα (play off) με τον πέμπτο της ζώνης της Νοτίου Αμερικής, για να προκύψει η ομάδα που θα πάρει το εισιτήριο για τα τελικά

Από το 1938 και ύστερα, οι διοργανώτριες χώρες παίρνουν αυτόματα μια θέση για τα τελικά, χωρίς να αγωνίζονται στην προκριματική φάση. Αυτό το προνόμιο είχαν κι οι νικήτριες χώρες για να υπερασπιστούν τον τίτλο τους στο επόμενο μουντιάλ, αλλά από το 2006 καταργήθηκε. Πλέον κι οι νικήτριες χώρες αγωνίζονται κανονικά στα προκριματικά της αντίστοιχης ηπειρωτικής τους ζώνης.

4.4.1.2 ΤΕΛΙΚΗ ΦΑΣΗ

Στη σημερινή τελική φάση του Μουντιάλ μετέχουν 32 εθνικές ομάδες που αγωνίζονται για έναν περίπου μήνα στα γήπεδα της διοργανώτριας χώρας (ή χωρών, αν πρόκειται για συνδιοργάνωση). Η τελική φάση, με τη σειρά της, χωρίζεται σε δυο επιμέρους φάσεις, σε αυτή των ομίλων και των νοκ άουτ αγώνων.

Στη φάση των ομίλων, οι ομάδες χωρίζονται σε οκτώ ομίλους των τεσσάρων ομάδων. Οι οκτώ καλύτερες ομάδες του μουντιάλ (που προκύπτουν με βάση τη βαθμολογία της FIFA αλλά και την απόδοσή τους στα προηγούμενα μουντιάλ) μπαίνουν επικεφαλής σε κάθε όμιλο. Οι υπόλοιπες ομάδες κατανέμονται τυχαία. Από το μουντιάλ του 1998, έχουν θεσπιστεί περιορισμοί για να διασφαλίσουν ότι κανένας όμιλος δεν θα περιέχει 2 ευρωπαϊκές ομάδες, ή περισσότερες από μία ομάδα από κάθε άλλη συνομοσπονδία. Έτσι, η κάθε ομάδα δίνει τρεις αγώνες στον όμιλό της, ενώ στον τελευταίο γύρο (τρίτος αγώνας) οι αγώνες του ομίλου γίνονται ταυτόχρονα ώστε να είναι δίκαιο για όλες τις ομάδες.

Οι δύο πρώτες ομάδες του κάθε ομίλου προκρίνονται για τη φάση των νοκ άουτ αγώνων. Η βαθμολογία των ομάδων στους ομίλους γίνεται με πόντους. Από το 1994, η νίκη ισούται με τρεις πόντους, η ισοπαλία ισούται με έναν πόντο και η ήττα δεν δίνει πόντο (προηγουμένως η νίκη έδινε δύο πόντους αντί για τρεις). Αν δυο ή περισσότερες ομάδες ισοβαθμίσουν, χρησιμοποιούνται ως κριτήρια κατάταξης πρώτα η διαφορά τερμάτων, μετά το σύνολο των τερμάτων που πέτυχε κάθε ομάδα, ακολούθως τα αποτελέσματα των μεταξύ των ισοβαθμούντων ομάδων αγώνων και τέλος ο αριθμός των ισοπαλιών.

Η φάση των αγώνων νοκ άουτ διεξάγεται με μονούς αγώνες, από τους οποίους προκύπτει ένας νικητής. Αν υπάρξει ισοπαλία, τότε ακολουθεί παράταση του αγώνα και αν χρειαστεί εκτελούνται και πέναλτι. Η φάση των νοκ άουτ ξεκινά από τον "γύρο των 16", στον οποίο ο νικητής του κάθε ομίλου αντιμετωπίζει τον δεύτερο άλλου ομίλου. Μετά ακολουθούν τα προημιτελικά, τα ημιτελικά και ο μεγάλος τελικός. Οι ομάδες που ηττώνται στα ημιτελικά αγωνίζονται στον μικρό τελικό για την τρίτη θέση.

Επιλογή διοργανωτών

Η διοργάνωση των πρώτων μουντιάλ δίνονταν στις χώρες κατά τη διάρκεια των συναντήσεων της συνέλευσης της FIFA. Η επιλογή της τοποθεσίας διεξαγωγής των αγώνων υπήρξε τότε πεδίο αντιπαράθεσης, ιδιαίτερα ανάμεσα στις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Ευρώπης, τα δύο ποδοσφαιρικά κέντρα της εποχής, αλλά και του σήμερα. Κι αυτό γιατί τις δύο ηπείρους χώριζε ταξίδι τριών εβδομάδων με πλοίο. Για παράδειγμα, η επιλογή της Ουρουγουάης ως τη χώρα που θα διοργάνωνε το πρώτο μουντιάλ, οδήγησε στη συμμετοχή μόνο τεσσάρων ευρωπαϊκών εθνικών ομάδων στο τουρνουά.[1] Τα δύο επόμενα Παγκόσμια Κύπελλα διεξήχθησαν στην Ευρώπη και ιδιαίτερα η απόφαση για το δεύτερο συνεχόμενο μουντιάλ στην Ευρώπη το 1938, αποτέλεσε πεδίο διαμάχης, καθώς οι αμερικάνικες ομάδες ήθελαν το μουντιάλ να εναλλάσσεται διαδοχικά ανάμεσα στις δύο

ηπείρους. Το αποτέλεσμα ήταν οι εθνικές ομάδες της Αργεντινής και της Ουρουγουάης να μοϊκοτάρουν το Παγκόσμιο Κύπελλο του 1938, στη Γαλλία.[2]

Μετά το Παγκόσμιο Κύπελλο του 1958, για να αποφευχθούν μελλοντικές αντιπαραθέσεις και μοϊκοτάζ, η FIFA αποφάσισε την εναλλάξ διοργάνωση από χώρες των δύο ηπείρων, μέχρι και το μουντιάλ της Γαλλίας του 1998. Το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2002, το οποίο συνδιοργανώθηκε από την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα, ήταν το πρώτο που διεξήχθη στην Ασία (και γενικότερα το πρώτο σε χώρα εκτός Ευρώπης και Αμερικής), ενώ το μουντιάλ του 2010 στη Νότια Αφρική ήταν το πρώτο που διοργανώθηκε από αφρικάνικο κράτος.

Το 2003, προσδιορίστηκε η Νότια Αμερική ως η ήπειρος όπου θα διεξαχθεί το μουντιάλ του 2014 και εκλήθησαν να τοποθετηθούν τα μέλη της νοτιοαμερικανικής συνομοσπονδίας (CONMEBOL) για την πρόταση της FIFA. Πολύ σύντομα όλα τα κράτη υποστήριξαν την υποψηφιότητα της Βραζιλίας για να αναλάβει τη διοργάνωση και (έστω και ανεπίσημα) είχε επί της ουσίας καθοριστεί ο διοργανωτής του Παγκόσμιου Κυπέλλου του 2014, με τη Βραζιλία να αναλαμβάνει τελικά και επισήμως τη διοργάνωση.

Το σύστημα επιλογής της διοργανώτριας χώρας εξελίχθηκε έτσι ώστε σήμερα η επιλογή γίνεται από μια ειδική επιτροπή της FIFA. Η επίσημη επιλογή γίνεται έξι χρόνια πριν τη διεξαγωγή του τουρνουά.

4.4.2 MOUDIAL ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Το πρώτο Παγκόσμιο Κύπελλο που καλύφθηκε από την τηλεόραση ήταν του 1954. Σήμερα το μουντιάλ αποτελεί το αθλητικό γεγονός που έχει τη μεγαλύτερη τηλεθέαση στον κόσμο, ξεπερνώντας ακόμα και τους Ολυμπιακούς αγώνες. Οι τηλεθεατές που παρακολούθησαν το παγκόσμιο κύπελλο του 2002 έφτασαν τα 28,2 δισεκατομμύρια, ενώ τον τελικό παρακολούθησαν 1,1 δις άνθρωποι. Την κλήρωση των ομίλων εκείνου του μουντιάλ παρακολούθησαν 300 εκατομμύρια τηλεθεατές.

Κάθε μουντιάλ συνήθως έχει τη δική του μασκότ. Ο *Γουΐλι*, στη διοργάνωση του 1966, ήταν η πρώτη μασκότ σε μουντιάλ. Οι μασκότ του 2006 ήταν ο *Γκολέο* το λιοντάρι κι ο *Πίλε* η μπάλα.

Αποτελέσματα

Αναλυτικά αποτελέσματα (1η - 4η θέση)

Έτος	Διοργανώτρια	Τελικός			Αγώνας για την 3η θέση			Αριθμός
			4-2			(δ.δ.) ¹		
1930	 Ουρουγουάη	 Ουρουγουάη	4-2	 Αργεντινή	 Ηνωμένες	(δ.δ.) ¹	 Γιουγκοσλαβία	13
1934	 Ιταλία	 Ιταλία	2-1 (παρ)	 Τσεχοσλοβ	 Γερμανί	3-2	 Αυστρία	16
1938	 Γαλλία	 Ιταλία	4-2	 Ουγγαρία	 Βραζιλί	4-2	 Σουηδία	16/15
1950	22px Γερμανία	 Ουρουγου	(2-1) ²	 Βραζιλία	 Σουηδία	(3-1) ²	 Ισπανία	16/13
1954	 Ελβετία	 Δυτική Γερμανία	3-2	 Ουγγαρία	 Αυστρία	3-1	 Ουρουγουάη	16
1958	 Σουηδία	 Βραζιλία	5-2	 Σουηδία	 Γαλλία	6-3	 Δυτική Γερμανία	16
1962	 Χιλή	 Βραζιλία	3-1	 Τσεχοσλοβ	 Χιλή	1-0	 Γιουγκοσλ	16
1966	 Αγγλία	 Αγγλία	4-2 (παρ)	 Δυτική Γερμανία	 Πορτογαλία	2-1	 Σοβιετική Ένωση	16
1970	 Μεξικό	 Βραζιλία	4-1	 Ιταλία	 Δυτική Γερμανί	1-0	 Ουρουγουάη	16

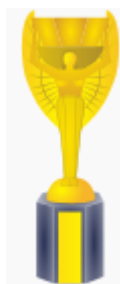
197 4	 Δυτική Γερμανία	 Δυτική Γερμανία	2-1	 Ολλανδία	 Πολωνί α	1-0	 Βραζιλία	16
197 8	 Αργεντινή	 Αργεντινή	3-1 (παρ)	 Ολλανδία	 Βραζιλί	2-1	 Ιταλία	16
198 2	 Ισπανία	 Ιταλία	3-1	 Δυτική Γερμανία	 Πολωνί α	3-2	 Γαλλία	24

Σημειώσεις

¹ Στην πρώτη διοργάνωση του 1930 δεν υπήρξε μικρός τελικός ανάμεσα στις ηττημένες των δύο ημιτελικών, Η.Π.Α. και Γιουγκοσλαβία. Ωστόσο σήμερα η FIFA κατατάσσει στην 3η θέση τις Η.Π.Α. και στην 4η τη Γιουγκοσλαβία, με κριτήριο το σύνολο των αποτελεσμάτων τους στη διοργάνωση.

² Στη διοργάνωση του 1950 δεν διεξήχθη φάση με αγώνες νοκ άουτ, αλλά δημιουργήθηκε ένας τελικός όμιλος στον οποίο συμμετείχαν οι 4 ομάδες που προκρίθηκαν ως πρώτες από τους αρχικούς ομίλους. Ως εκ τούτου, δεν διοργανώθηκε τελικός και μικρός τελικός. Οι δύο αγώνες Ουρουγουάη - Βραζιλία και Σουηδία - Ισπανία λογαριάζονται ως τέτοιοι, καθώς συμπτωματικά έτυχε να διεξαχθούν την τελευταία αγωνιστική και να κρίνουν τις θέσεις 1-2 και 3-4.

4.4.3 ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΟΙ ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟΙ

Το τρόπαιο Ζιλ Ριμέ (1930 - 1970)

Το τρόπαιο του Παγκόσμιου Κυπέλλου (1974 - σήμερα)

Τροπαιούχοι των μουντιάλ

1930	Ουρουγουάη
1934	Ιταλία
1938	Ιταλία
1950	Ουρουγουάη
1954	Δ. Γερμανία
1958	Βραζιλία
1962	Βραζιλία
1966	Αγγλία

1970	Βραζιλία
1974	Δ. Γερμανία
1978	Αργεντινή
1982	Ιταλία
1986	Αργεντινή
1990	Δ. Γερμανία
1994	Βραζιλία
1998	Γαλλία
2002	Βραζιλία
2006	Ιταλία
2010	Ισπανία

4.4.3.1 ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΕΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Συνολικά, 207 ομάδες έχουν συμμετάσχει σε προκριματικά του Παγκοσμίου Κυπέλλου και 78 από αυτές έχουν προκριθεί τουλάχιστον μία φορά στα τελικά. Όμως μόνο 7 ομάδες έχουν κατακτήσει το Παγκόσμιο Κύπελλο και 11 συνολικά έχουν φτάσει στον τελικό. Οι επτά εθνικές ομάδες που έχουν στεφθεί πρωταθλήτριες κόσμου έχουν προσθέσει αστέρια στις φανέλες τους, τόσα όσες και οι κατακτήσεις του κυπέλλου.

Η Βραζιλία είναι η πιο επιτυχημένη ομάδα της διοργάνωσης με 5 Παγκόσμια Κύπελλα, ενώ είναι και η μόνη ομάδα που έχει συμμετάσχει σε όλες τις διοργανώσεις ανεξαιρέτως. Η δεύτερη πιο επιτυχημένη ομάδα είναι η Ιταλία με 4 κατακτήσεις, ενώ σε ηπειρωτικό επίπεδο Ευρώπη και Νότια Αμερική είναι ισόπαλες με 9 κύπελλα η κάθε μία.

Ομάδα	Πρώτη θέση	Δεύτερη θέση	Τρίτη θέση	Τέταρτη θέση
 Βραζιλία	5 (1958, 1962, 1970, 1994, 2002)	2 (1950*, 1998)	2 (1938, 1978)	1 (1974)
 Ιταλία	4 (1934*, 1938, 1982, 2006)	2 (1970, 1994)	1 (1990*)	1 (1978)
 Γερμανία [^]	3 (1954, 1974*, 1990)	4 (1966, 1982, 1986, 2002)	4 (1934, 1970, 2006*, 2010)	1 (1958)
 Αργεντινή	2 (1978*, 1986)	2 (1930, 1990)	-	-
 Ουρουγουάη	2 (1930*, 1950)	-	-	3 (1954, 1970, 2010)
 Γαλλία	1 (1998*)	1 (2006)	2 (1958, 1986)	1 (1982)
 Αγγλία	1 (1966*)	-	-	1 (1990)

 Ισπανία	1 (2010)	-	-	1 (1950)
 Ολλανδία	-	3 (1974, 1978, 2010)	-	1 (1998)
 Ουγγαρία	-	2 (1938, 1954)	-	-
 Τσεχοσλοβακία [#]	-	2 (1934, 1962)	-	-
 Σουηδία	-	1 (1958*)	2 (1950, 1994)	1 (1938)
 Πολωνία	-	-	2 (1974, 1982)	-
 Αυστρία	-	-	1 (1954)	1 (1934)
 Πορτογαλία	-	-	1 (1966)	1 (2006)
 ΗΠΑ	-	-	1 (1930)	-
 Χιλή	-	-	1 (1962*)	-
 Κροατία	-	-	1 (1998)	-
 Τουρκία	-	-	1 (2002)	-

 Γιουγκοσλαβία [#]	-	-	-	2 (1930, 1962)
 Σοβιετική Ένωση [#]	-	-	-	1 (1966)
 Βέλγιο	-	-	-	1 (1986)
 Βουλγαρία	-	-	-	1 (1994)
 Νότια Κορέα	-	-	-	1 (2002*)

* = Διοργανώτριες

^ = Περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα της Δυτικής Γερμανίας μεταξύ του 1954 και του 1990

= Χώρες οι οποίες έχουν διασπαστεί σε δύο ή περισσότερα ανεξάρτητα κράτη

Χάρτης των τροπαιούχων χωρών

Χάρτης με τα καλύτερα αποτελέσματα των εθνικών ομάδων

Έξι από τους επτά πρωταθλητές έχουν κατακτήσει τουλάχιστον έναν από τους τίτλους ως διοργανωτές. Εξαίρεση αποτελεί η Βραζιλία, η οποία έχασε το κύπελλο στον τελικό από την Ουρουγουάη το 1950, οπότε και διοργάνωσε το Παγκόσμιο Κύπελλο. Η Αγγλία το 1966 και η Γαλλία το 1998 έχουν κερδίσει τους μοναδικούς τίτλους τους ως διοργανωτές. Η Ουρουγουάη, η Ιταλία κι η Αργεντινή κατέκτησαν τα πρώτα τους τρόπαια ως διοργανωτές αλλά έχουν αναδειχθεί παγκόσμιοι πρωταθλητές κι άλλες φορές. Η Γερμανία κέρδισε το δεύτερό της μουντιάλ ως διοργανώτρια. Τα περισσότερα έθνη είχαν αρκετά καλές πορείες όταν το κύπελλο διεξήχθη στις χώρες τους. Η Σουηδία αγωνίστηκε στο τελικό του 1958 κι η Νότια Κορέα προχώρησε μέχρι τους ημιτελικούς του 2002 ως συνδιοργανώτρια, παρά το γεγονός ότι μέχρι τότε δεν είχε προκριθεί ποτέ από τον πρώτο γύρο. Το Μεξικό έφτασε μέχρι τα ημιτελικά δυο φορές και τις δύο ως διοργανώτρια χώρα. Η επιτυχία σε ένα Παγκόσμιο Κύπελλο αποτελεί έναν από τους λόγους που τα κράτη πασχίζουν και πιέζουν προς κάθε κατεύθυνση για να αναλάβουν τη διοργάνωση του, καθώς σε μια τέτοια περίπτωση η υποστήριξη των φιλάθλων αποτελεί τον 12ο παίκτη. Όλα τα Παγκόσμια Κύπελλα που έχουν διεξαχθεί στην Ευρώπη τα έχουν κερδίσει ευρωπαϊκές ομάδες, με εξαίρεση το παγκόσμιο κύπελλο του 1958. Το ίδιο συμβαίνει και με τις ομάδες της Λατινικής Αμερικής για τις διοργανώσεις που έχουν διεξαχθεί στην αμερικάνικη ήπειρο. Το 2002 στα γήπεδα της Ν. Κορέας και της Ιαπωνίας το τρόπαιο κατέκτησε η Βραζιλία, ενώ το 2010 που το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου διεξήχθη στη Νότια Αφρική, νικήτρια ομάδα αναδείχτηκε η Ισπανία.

4.4.3.2 ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΑΝΑ ΖΩΝΕΣ ΗΠΕΙΡΩΝ

Σε όλους τους τελικούς έχουν φτάσει ομάδες μόνο από την Ευρώπη και τη Νότια Αμερική.

Ήπειρος	Καλύτερη θέση
Ευρώπη	10 τίτλοι: Ιταλία (4), Γερμανία (3), Αγγλία (1) , Γαλλία (1) και Ισπανία (1)
Νότια Αμερική	9 τίτλοι: Βραζιλία (5), Αργεντινή (2) και Ουρουγουάη (2)
Βόρεια Αμερική	Ημιτελική φάση: (ΗΠΑ, 1930)

Ασία	Τέταρτη θέση: (Νότια Κορέα, 2002)
Αφρική	Προημιτελική φάση: (Καμερούν 1990, Σενεγάλη 2002, Γκάνα 2010)
Ωκεανία	Δεύτερος γύρος: (Αυστραλία, 2006)

5. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα ταξιδιωτικά γραφεία έχουν εξελιχθεί στα μέρες μας σε επιχειρήσεις κολοσσούς με πρωτοπόρους τη Βόρεια Ευρώπη και τις ΗΠΑ όπου οι προορισμοί των πολιτών των χωρών αυτών καθοδηγούνται, πολλές φορές προπαγανδιστικά, από δημοσιεύματα και οδηγίες που εκδίδουν οι εν λόγω χώρες για το που πρέπει ή μπορούν με ασφάλεια οι πολίτες τους να αναλώσουν τον ελεύθερο τους χρόνο και που όχι. Και ενώ στην αρχαιότητα οι πλούσιοι ζούσαν σύμφωνα με το αξίωμα «χρήμα ίσον (ελεύθερος) χρόνος», όπως σχολιάζει ο καθηγητής του τμήματος φιλολογίας του ΑΠΘ κος Θεόδωρος Δ. Παπαγγελής σε δημοσίευμα του στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, στην εποχή μας μόνο ο ένας στους τρεις προνομιούχους διαθέτει το χρόνο για να ξοδέψει τα χρήματα που κερδίζει.

Απ' την άλλη, είναι γνωστό, ότι μια μεγάλη κατηγορία επαγγελματιών εξαρτάται από δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, με αποτέλεσμα η έλλειψη ενδιαφέροντος προς αυτές έχει για τα εν λόγω επαγγέλματα ζημίες. Σε έρευνα που υλοποιήσαμε κατά την διάρκεια της ερευνητικής εργασίας στην τοπική αγορά εστίασης και διασκέδασης, όπου εντάσσονται αυτά τα επαγγέλματα (καφετέριες, εστιατόρια, μπαρ, χώροι διασκέδασης κ.α.) μιλώντας με τους επιχειρηματίες για τα κέρδη της επιχείρησής τους τα αποτελέσματα δεν ήταν αισιόδοξα. Την έρευνα την παραθέτουμε στο παράρτημα, όπου και μπορείτε να διαβάσετε και τα αποτελέσματα αυτής.

Η άποψη που επικρατεί ότι οι διακοπές συντελούν στην ανάπαυση του εργαζομένου αρχίζει να υποχωρεί και αυτό γιατί οι συνθήκες για την υλοποίηση των ετήσιων διακοπών συνεχώς

χειροτερεύουν για τη χώρα μας και τους πολίτες της. Το αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι να αμφισβητούνται οι δύο λειτουργίες του ελεύθερου χρόνου, δηλαδή η ανάπαυση και η ψυχαγωγία, λόγω της εμπορευματοποίησης του ελεύθερου χρόνου.

Στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής που εφαρμόζεται από τα κράτη, σχετικά με την διαχείριση του ελεύθερου χρόνου, η κυβερνητική παρέμβαση είναι τόσο εκτεταμένη και η εμπλοκή της στις υπηρεσίες αναψυχής έχει πλεονάσιες διαστάσεις. Η κυβέρνηση αποφασίζει για τη χρήση της δημόσιας γης (παραλίες, πάρκα, βουνά, δημόσιοι χώροι κ.α.), αναμιγνύεται με άλλα λόγια στη διάθεση αυτών των χώρων – εκτάσεων.

Δεν έχουμε το χρόνο να επεκταθούμε με περισσότερες λεπτομέρειες στο ανεξάντλητο θέμα της αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου για να σας πείσουμε πως αποτελεί ο ελεύθερος χρόνος το μέσο της οικονομικής ευημερίας της κοινωνίας, σίγουρα όμως πιστεύουμε πως σας προβληματίσαμε έτσι ώστε στο εξής να μη ξοδεύετε απλά τον ελεύθερο σας χρόνο αλλά να τον αξιοποιείτε έτσι ώστε μέσα από τις εμπειρίες σας να δημιουργήσετε ένα ποιοτικό επίπεδο ζωής .

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Στη συνέντευξη που κάναμε για την επιχειρηματικότητα στο χώρο της εστίασης και διασκέδασης (εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφετέριες κ.α.) που σχετίζονται άμεσα με τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου στην καθημερινότητα μας, προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα :

1. Είναι ο χώρος εργασίας (εγκατάστασης) της επιχείρησης έτσι όπως τον επιθυμείτε – σκεφτήκατε ; Όλοι απάντησαν ναι
2. Πιστεύετε ότι η επιχείρηση πρέπει να βρίσκεται , χιλιομετρικά , στο κέντρο της πόλης για να έχει εύκολη πρόσβαση ο πελάτης ; 6 απήντησαν ναι – 3 όχι
3. Η δική σας επιχείρηση χωροταξικά που βρίσκεται ; 6 απάντησαν κέντρο – 3 εκτός
4. Οι εγκαταστάσεις είναι ιδιοκτήτες ή ενοικιαζόμενες : 5 απάντησαν – 4 όχι
- 4^α . Αν είναι ιδιοκτήτες έχουν αποπληρωθεί ; Αν όχι ποτέ προβλέπεται η αποπληρωμή τους ; Έχουν αποσβηστεί ; 4 απάντησαν ναι
5. Ο εξοπλισμός (μηχανήματα , μεταφορικά μέσα και έπιπλα) έχουν αγοραστεί ή αποκτήθηκαν με leasing ; όλοι απάντησαν ότι έχουν αγοραστεί
6. Ποιοι είναι οι προμηθευτές των πρώτων υλών και που βρίσκονται ; 7 απάντησαν εταιρεία τροφίμων – 1 εταιρεία φαρμάκων – 1 εταιρεία αλουμινίου
7. 1 Ποιος κάνει τις προσλήψεις : όλοι απάντησαν ο ιδιοκτήτης
- 7.2 Πόσοι είναι μόνιμοι εργαζόμενοι : 4 απάντησαν 2 μόνιμοι , τρεις απάντησαν 1, 1 απάντησε 3, και 1 απάντησαν 4.
- 7.3 Πόσοι είναι εποχικοί : 4 απάντησαν 0, 2 απάντησαν 3, 1 απάντησε 4 , 1 απάντησε 1, 1 απάντησε 2
- 8.1 Πόσοι απασχολούνται στη διοίκηση (διοικητικοί υπάλληλοι) : 7 απήντησαν 1, 1 απάντησε 2 , 1 απάντησε 3
- 8.2 Ποια η σχέση τους με την επιχείρηση : 5 απάντησαν ιδιοκτήτες , 4 απάντησαν εξαρτημένη σχέση (μισθωτοί)
9. Πόσοι απασχολούνται στην εξυπηρέτηση πελατών : 7 απάντησαν 1 και 2 απάντησαν 2

- 10.1 Υπάρχει οργανόγραμμα στην επιχείρηση : 8 απάντησαν ΝΑΙ , 1 απάντησε ΟΧΙ
- 10.2 Αν ναι τηρείται : 6 απάντησαν Όχι δεν τηρείται , 2 απάντησαν Κάποιες φορές
- 11.1 Ποιο είναι το μορφωτικό επίπεδο : 5 απάντησαν απόφοιτοι λυκείου, 2 απάντησαν ΑΕΙ και 2 απάντησαν ΤΕΙ
- 11.2 Τι επαγγελματική εμπειρία διαθέτουν : 8 απάντησαν μακροχρόνια , 1 απάντησε καμία
- 12 . Σκάψτε τρόπους για την αύξηση των κεφαλαίων της επιχείρησης για επενδυτικούς σκοπούς : 7 απάντησαν ΝΑΙ και 2 απάντησαν ΟΧΙ
13. Είστε ικανοποιημένος απ' την οικονομική πορεία της επιχείρησης έως σήμερα : όλοι απάντησαν ΝΑΙ
14. Προβλέπετε να κερδίσετε τα ίδια ποσά (όπως το 2013) κατά το τρέχον έτος (2014) : 6 απάντησαν ΟΧΙ , 2 απάντησαν ΙΣΩΣ , 1 απάντησε ΝΑΙ
15. Που και πως θα θέλατε να είναι η επιχείρηση σας σε πέντε (5) χρόνια : 6 απάντησαν όπως είναι , 3 απάντησαν καλύτερα
- 16, Τι σχέδια έχετε για το μέλλον της επιχείρησης : 5 απάντησαν δεν ξέρω, 4 απάντησαν επέκταση
- 17.1 Η φορολογική νομοθεσία (φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων) για τις επιχειρήσεις εστίασης πιστεύετε ότι είναι επιβαρυντική για εσάς ως επιχειρηματία : όλοι απάντησαν ΝΑΙ
- 17.2 Ο Φ.Π.Α. εστίασης σε τι ποσοστό (%) ανέρχεται : 4 απάντησαν 23% , 3 απάντησαν 13% , 2 απάντησαν 19%
- Πιστεύεται ότι είναι ύψος : 7 απάντησαν ΝΑΙ , 2 απάντησαν ΑΡΚΕΤΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

A

1. 8 απάντησαν άνδρας και 1 γυναίκα
2. 5 απάντησαν 31-50 , 3 απάντησαν 18-30 , και 1 απάντησε 51 και άνω

B

3. 3 απάντησαν καφετερία-παμπ, 3 απάντησαν άλλο, 2 απάντησαν fast-food & γύρος-σουβλάκι , 1 απάντησε ταβέρνα-εστιατόριο
4. 4 απάντησαν 10(10+), 4 απάντησαν 4-6, 1 απάντησε 1-3
5. 4 απάντησαν καλοκαίρι , 3 απάντησαν άνοιξη, 2 απάντησαν όλες τις περιόδους
6. 4 απάντησαν απόγευμα 17-21,3 απάντησαν βράδυ 21-24, 1 απάντησε πρωί 9-12 και 1 μεσημέρι 12-17
7. 4 απάντησαν 18-25, 2 απάντησαν 36-45, 2 απάντησαν 16-18 και 1 απάντησε 46+
8. 4 απάντησαν παρέα-φίλοι , 3 απάντησαν οικογένεια , 2 απάντησαν τυχαία συνάντηση
9. 3 απάντησαν οι τιμές των υπηρεσιών, 3 απάντησαν ποιότητα των υπηρεσιών, 1 απάντησε το περιβάλλον, 1 απάντησε οι εναλλακτικοί τρόποι διασκέδασης που προσφέρονται
10. 5 απάντησαν ναι και 4 απάντησαν όχι
11. όλοι απάντησαν ναι
12. 8 απάντησαν ναι και 1 όχι
13. 4 απάντησαν λίγο , 2 απάντησαν πολύ λίγο, 2 απάντησαν καθόλου, 1 απάντησε πολύ

Η γραφική αποτύπωση των αποτελεσμάτων καθώς επίσης και οι ερωτήσεις δίνονται από την παρουσίαση 4 η οποία συνοδεύει την εργασία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στα πλαίσια υλοποίησης της ερευνητικής εργασίας δόθηκε στους μαθητές, ατομικά, το παρακάτω φύλλα εργασίας. Ζητήθηκε από τα παιδιά να επιλέξουν τις τρεις (3) πρώτες προτιμήσεις τους για το που θα ήθελαν να ταξιδέψουν και να επιλέξουν τρεις (3) χώρες στις οποίες δεν θα ήθελαν να ταξιδέψουν.

Στη συνέχεια ακολούθησε συζήτηση, ανά ομάδα αρχικά και έπειτα σε ολομέλεια, για να αποφανθούν αν συγκλίνουν ή όχι στις προτιμήσεις τους και στη συνέχεια να συζητήσουν τα κριτήρια με τα όποια έκαναν τις θετικές και έπειτα τις αρνητικές τους επιλογές.

Τα αποτελέσματα δεν μπορούν να δημοσιευθούν γιατί περιλαμβάνουν προσωπικούς λόγους και κριτήρια κατά τη διαδικασία των επιλογών τους και θεωρώ πως δεν αφορούν τους αναγνώστες της παρούσας εργασίας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (PROJECT)

ΤΑΞΗ Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑ: *«Όταν η αξία του χρόνου αποτιμάται μόνο σε χρήμα, τότε*

ο χρόνος δεν περνά απλώς, αλλά ξοδεύεται.»

«Η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου ως μέσο οικονομικής ευημερίας της κοινωνίας.»

Ημερ/νία : ..... / ..... / 2014

Ομάδα:.....

Όνομ/νυμο μαθητή/τριας:

-
1. Σε ποιες χώρες θα ήθελες να πας ταξίδι;

	ΝΑΙ	ΙΣΩΣ	ΟΧΙ
Αίγυπτος			
Αλβανία			
Βουλγαρία			
Γερμανία			
Ελβετία			
Η.Π.Α.			
Ιαπωνία			
Κίνα			
Ινδονησία			
Αγγλία			
Σκανδιναβία			
Ισπανία			
Γαλλία			
Ιταλία			
Πολωνία			
Τουρκία			
Φιλιππίνες			
Άλλη			

2. Να συζητήσετε με τα μέλη της ομάδας σας τις προτιμήσεις σας και να καταγράψετε τα σημεία στα οποία συμφωνείτε και διαφωνείτε.

A) Προορισμοί που είναι επιθυμία των μελών.

Αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους τους επιλέξατε.

.....

.....

.....

B) Προορισμοί που δεν επιθυμείτε να επισκεφθείτε.

Αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους δεν τους επιλέξατε.

.....

.....

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ζητήθηκε από μέλη της ομάδας που εργάστηκαν στην ενότητα :

ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ – ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ να δημιουργήσουν τουριστικά πακέτα διακοπών ως υπεύθυνες τουριστικού γραφείου.

Οι μαθήτριες Βίτση Γεωργία και Τσαρουχά Αγγελική, που εργάστηκαν στην παρακάτω δραστηριότητα διασκέδασαν την υλοποίηση του και έκαναν μια πολύ εντυπωσιακή παρουσίαση.

1° ΠΑΚΕΤΟ

ΜΕΓΑΛΟΣ ΓΥΡΟΣ ΜΑΡΟΚΟΥ & ΝΟΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΧΗ

Χώρα: Αφρική

Πόλεις: Καζαμπλάνκα- Ραμπάτ- Μεκνέζ- Φέζ- Ερφούντ- Ουαρζαζάτ- Ζαγκορά- Μαρρακές- Κοιλάδα Ουρίκα- Φοινικόδασος- Εσσαουίρα

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΑΚΕΤΟΥ

Τιμή: 1035€

Είδος Ταξιδιού: Αεροπορικώς από την Αθήνα μέσω σταθμού με την Turkish Airlines

Πακέτο: Οργανωμένο

Διάρκεια: 11 ημέρες

Ξενοδοχείο: 4 & 5 Αστέρων

Διατροφή: Ημιδιατροφή

Μέσο Μεταφοράς: Αεροπλάνο και πολυτελές κλιματιζόμενο πούλμαν

Ξεναγός: Ναι

Αναχωρήσεις: 16/04 - 27/04

Πρακτορείο: Travel και ftasame

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1^η ΗΜΕΡΑ: Αθήνα- Καζαμπλάνκα- Ραμπάτ- Μεκνέζ- Φέζ

Συγκέντρωση στο αεροδρόμιο και πτήση για την Καζαμπλάνκα. Άφιξη και στη συνέχεια ξενάγηση στην πρωτεύουσα του Μαρόκου. Θα επισκεφτούμε την Παλιά και Νέα Πόλη διασχίζοντας τις φαρδιές δεντροφυτεμένες λεωφόρους. Επίσης, θα περάσουμε από την πλατεία Ενωμένων Εθνών, το μεγάλο Τζαμί, το δικαστήριο, γραφικά σουκς και την κεντρική αγορά. Στη συνέχεια, ακολουθεί αναχώρηση για την πρωτεύουσα του Μαρόκου Ραμπάτ, όπου θα δούμε το Βασιλικό Παλάτι, το μουσολείο του πρώην Βασιλιά Μοχάμεντ Ε΄ και τον Πύργο του Χασσάν. Αναχώρηση για την Φέζ μέσω της πόλης Μεκνές. Άμεση ξενάγηση και στην συνέχεια άφιξη στην Φέζ. Τακτοποίηση στο ξενοδοχείο και διανυκτέρευση.

2^η ΗΜΕΡΑ: Φέζ

Πρόγευμα. Μέρα αφιερωμένη στην Φέζ, έδρα των πιο φημισμένων πανεπιστημίων. Ολοήμερη ξενάγηση, όπου θα δούμε διάφορα ιστορικά μνημεία και την αγορά (σούκς), που το κάθε τμήμα είναι αφιερωμένο σε διαφορετικά εμπορεύματα. Το απόγευμα ελεύθερο. Δείπνο και διανυκτέρευση.

3^η ΗΜΕΡΑ: Φέζ- Ερφούντ

Ακολουθώντας τα ιστορικά μονοπάτια ανεβαίνουμε τον Άτλαντα. Το ταξίδι μας καταλήγει στην Ερφούντ, την κοιλάδα του Ζιζ, η οποία είναι μία έρημος με ξηρό κλίμα και οάσεις, όπου θα δειπνήσουμε και θα διανυκτερεύσουμε.

4^η ΗΜΕΡΑ: Ερφούντ

Μετά το πρωινό θα ξεκινήσουμε με 4X4 για μία μοναδική εμπειρία στην έρημο. Θα καταλήξουμε στην Μερζούγκα, όπου θα βρούμε караβάνια από καμήλες με τα οποία θα μπορέσουμε να κάνουμε βόλτα στους αμμόλοφους και θα απολαύσουμε τον καφέ μας και το τσάι μας στην παρακείμενη οάση. Επιστροφή στο ξενοδοχείο στην Ερφούντ, δείπνο και διανυκτέρευση.

5^η ΗΜΕΡΑ: Ερφούντ- Ουαρζαζάτ

Πρωινό και μετά αναχωρούμε για Ουαρζαζάτ. Θα συναντήσουμε στην διαδρομή μας τη σπουδαιότερη κοιλάδα, την Ντάντες. Δείπνο και διανυκτέρευση.

6^η ΗΜΕΡΑ: Ουαρζαζάτ (ξενάγηση & Ζαγκορά)

Θα επισκεφτούμε τις γύρω Κσαρ και Κάσμπες σε ένα ερημικό τοπίο και θα φτάσουμε ως την Ζαγκορά όπου το τοπίο θυμίζει ακόμα περισσότερο την Σαζάρα. Δείπνο και διανυκτέρευση.

7^η ΗΜΕΡΑ: Ουαρζαζάτ- Μαρρακές

Αργά το απόγευμα φτάνουμε στο θρυλικό Μαρρακές. Εγκατάσταση στο ξενοδοχείο, δείπνο και διανυκτέρευση.

8^η ΗΜΕΡΑ: Μαρρακές

Πρόγευμα και επίσκεψη στην Πόλη. Το απόγευμα ελεύθερο για κάποια βόλτα με την βοήθεια του έμπειρου αρχηγού μας. Δείπνο και διανυκτέρευση.

9^η ΗΜΕΡΑ: Μαρρακές- Κοιλάδα Ουρίκα- Φοινικόδασος-Φολκλορική βραδιά

Πρόγευμα στο ξενοδοχείο μας και επίσκεψη στην Κοιλάδα της Ουρίκα. Στην επιστροφή ακολουθεί βόλτα με το πούλμαν γύρω από τα τείχη του Μαρρακές μέχρι το Φοινικόδασος.

10^η ΗΜΕΡΑ:Μαρρακές-Εσσαουίρα-Μαρρακές

Πρόγευμα στο ξενοδοχείο. Ακολουθεί ολόημερη εκδρομή στην παραθαλάσσια Εσσαουίρα. Θα θαυμάσουμε το παραθαλάσσιο κάστρο, τα ρομαντικά καλντερίμια και τις σκεπαστές στοές, τα μικρά μαγαζάκια με τα όμορφα έργα τέχνης αλλά και την ψαραγορά με τα φρέσκα ψάρια. Επιστροφή στο ξενοδοχείο, ακολουθεί δείπνο και διανυκτέρευση.

11^η ΗΜΕΡΑ:Μαρρακές-Καζαμπλάνκα-Αθήνα

Πρόγευμα και αναχώρηση για το αεροδρόμιο της Καζαμπλάνκα από όπου θα πάρουμε την πτήση για Αθήνα.

Περιλαμβάνονται

- Αεροπορικά εισιτήρια με επιστροφή, μέσω σταθμού με την Turkish Airlines
- 9 διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία 4* & 5*
- Μεταφορές από/προς το αεροδρόμιο
- Ημιδιατροφή σε πλούσιους μπουφέδες στο ξενοδοχείο
- Έλληνα αρχηγό-συνοδό
- Τοπικό διπλωματούχο ξεναγό στις ξεναγήσεις
- Μετακινήσεις σύμφωνα με το πρόγραμμα με πολυτελές κλιματιζόμενο πούλμαν
- Δώρο ημερήσια εκδρομή στην Εσσαουίρα
- Δώρο εκδρομή με 4X4 στην Μερζούγκα

- Δώρο εκδρομή στην κοιλάδα Ουρικά
- Δώρο εκδρομή στη Ζαγκόρα

Δεν περιλαμβάνονται

- Είσοδοι σε μουσεία
- Φόροι αεροδρομίων (235€ σημερινή τιμή)
- Αχθοφορικά και φιλοδώρηματα

Για Ελληνικά διαβατήρια δεν απαιτείται θεώρηση (visa) για το Μαρόκο. Απαιτείται όμως 6μηνη ισχύ του διαβατηρίου.

Τηλέφωνο:2268042332 για τηλεφωνικές κρατήσεις

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:travelkaiftasame@hotmail.gr

Αλίαρτος Βοιωτία

2° ΠΑΚΕΤΟ

ΝΤΟΥΜΠΑΙ-ΑΜΠΟΥ ΝΤΑΜΠΙ

ΠΕΡΙΟΧΗ

Χώρα: Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΑΚΕΤΟΥ

Τιμή: 490€

Είδος Ταξιδιού: Ταξίδι Εξωτερικού

Πακέτο: Οργανωμένο

Διάρκεια: 9 ώρες

Ξενοδοχείο: 4 & 5 Αστέρων

Διατροφή: Ημιδιατροφή

Μέσο Μεταφοράς: Αεροπλάνο και πολυτελές πούλμαν

Ξεναγός: Ναι

Αναχωρήσεις: 25/9 - 29/9

Πακέτο: Travel και ftasame

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1^η ΗΜΕΡΑ: Αθήνα-Ντουμπάι

Συγκέντρωση στο αεροδρόμιο και πτήση για το Ντουμπάι. Άφιξη, μεταφορά και τακτοποίηση στο ξενοδοχείο μας. Διανουκτέρευση.

2^η ΗΜΕΡΑ: Ντουμπάι-Deira-Byr Dubai –Jumeirah-Palm

Μετά το πρωινό ξεκινάμε για ξενάγηση στο Ντουμπάι. Θα ξεκινήσουμε από την Ντουμπάι Μαρίνα, θα επισκεφτούμε το 8^ο θαύμα του κόσμου και στη συνέχεια θα διασχίσουμε το νησί για να πάμε στον κυματοθραύστη. Συνεχίζουμε στην περιοχή της Τζουμείρα και καταλήγουμε στο Madinat Jumeirah. Αργότερα θα κάνουμε στάση στο κέντρο της ισλαμικής τέχνης για να θαυμάσουμε μοναδικά κομμάτια που υπήρχαν σε παλιά παλάτια ή για να απολαύσουμε ένα καφέ. Ακόμη θα επισκεφτούμε το Τζαμί της Τζουμείρα και τι Σπίτι της Ένωσης όπως επίσης μέσω του υποθαλάσσιου τούνελ της Σάνταγα θα φτάσουμε στην περιοχή της Ντέιρα. Στη συνέχεια θα κάνουμε στάση για ένα πλούσιο γεύμα σε πολυτελές ξενοδοχείο. Μετά διασχίζουμε τον πιο κεντρικό δρόμο του Ντουμπάι , τον δρόμο του Σείχη

Ζάιντ όπου θαυμάζουμε τον ψηλότερο πύργο στον κόσμο και τον Burj Khalifa, τους δίδυμους πύργους του Ντουμπάι Emirates Towers. Άφιξη στο ξενοδοχείο. Για το βράδυ προτείνεται το Dubai by Night, την μεγαλύτερη βραδινή περιήγηση στο Ντουμπάι,

3^η ΗΜΕΡΑ: Ντουμπάι –Σαφάρι Jeep & δείπνο

Το πρωινό είναι ελεύθερο και μπορείτε να το διαθέσετε για επισκεφθείτε ένα από τα εμπορικά της πόλης. Το μεσημέρι αναχωρούμε για το σαφάρι στην έρημο. Φεύγουμε από το ξενοδοχείο με κλιματιζόμενο jeep 4X4 και μετά τη διαδρομή μιας ώρας φτάσουμε στο σημείο όπου ξεκινά το σαφάρι. Στη συνέχεια διασχίζουμε την προστατευόμενη περιοχή και καταλήγουμε στις τέντες των Βεδουίνων. Επιστροφή στο ξενοδοχείο και διανυκτέρευση.

4^η ΗΜΕΡΑ: Ντουμπάι- Άμπου Ντουμπάι (γεύμα & δείπνο στο Burj Al Arab)

Μετά από το πρωινό μας αναχωρούμε για να γνωρίσουμε το Άμπου Ντουμπάι, την πρωτεύουσα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων. Φτάνοντας εκεί θα επισκεφτούμε και θα ξεναγηθούμε στο μεγαλοπρεπές Τζαμί του Σείχη Ζάιντ. Από εκεί θα περάσουμε από την περιοχή με τα 17 παλάτια των γιων του Σείχη Ζάιντ για να καταλήξουμε στο παλάτι του Σείχη Χαλίφα. Επίσης, μια από τις στάσεις μας είναι και στο εμπορικό κέντρο του Άμπου Ντουμπάι το Marina Mall όπου θα έχουμε ελεύθερο χρόνο. Κατά το μεσημέρι αναχώρηση από το εμπορικό και επίσκεψη στο πολιτιστικό χωριό του Άμπου Ντουμπάι το Heritage Village. Από εκεί θα καταλήξουμε σε ένα παραδοσιακό εστιατόριο για ένα πλούσιο γεύμα. Επιστροφή στο Ντουμπάι το απόγευμα. Το βράδυ σας προτείνουμε δείπνο σε υπερπολυτελές ξενοδοχείο 7 αστέρων και στη συνέχεια ακολουθεί διανυκτέρευση.

5^η ΗΜΕΡΑ: Ντουμπάι-Αθήνα

Μετά το πρωινό μας θα αναχωρήσουμε για το αεροδρόμιο του Ντουμπάι. Ο αντιπρόσωπός μας θα είναι μαζί σας για να σας βοηθήσει στο check in με τα διαδικαστικά. Επιβίβαση στο αεροσκάφος και επιστροφή στην Αθήνα.

Περιλαμβάνονται

- Αεροπορικά εισιτήρια Αθήνα-Ντουμπάι-Αθήνα
- Διαμονή σε ξενοδοχείο της επιλογής σας
- Πρωινό μπουφέ
- Μεταφορές από/προς τα αεροδρόμια εξωτερικού
- Έμπειρος ελληνόφωνος συνοδός
- Ολοήμερη εκδρομή στο Άμπου Ντουμπάι με Έλληνα αρχηγό και γεύμα
- Σαφάρι με jeep 4X4 και δείπνο

Δεν περιλαμβάνονται

- Φόροι αεροδρομίων 270€
- Φιλοδωρήματα

Για Ελληνικά διαβατήρια δεν απαιτείται θεώρηση (visa) για το Ντουμπάι.. Απαιτείται όμως δμηνη ισχύ του διαβατηρίου.

Τηλέφωνο:2268042332 για τηλεφωνικές κρατήσεις

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:travelkaiftasame@hotmail.gr

Αλίαρτος Βοιωτία

3° ΠΑΚΕΤΟ

ΠΑΝΟΡΑΝΙΚΟΣ ΓΥΡΟΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΧΗ

Χώρα : Ελλάδα

Νησί : Κρήτη

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΑΚΕΤΟΥ

Τιμή : 250 €

Είδος ταξιδιού : Ακτοπλοϊκός από Πειραιά

Πακέτο : Οργανωμένο

Διάρκεια : 7 ημέρες

Ξενοδοχείο : 4 αστέρων

Διατροφή : Ημιδιατροφή

Μέσο μεταφοράς : Knossos Palace και Festos Palace και πούλμαν

Εκδρομές : όπως αναφέρεται στο πρόγραμμα

Ξεναγός : ναι

Αναχωρήσεις : 17/4 & 22/4

Εποχή ταξιδιού : Πάσχα

Πρακτορείο : Travel kai ftasame

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1^Η ΗΜΕΡΑ : Αθήνα – Πειραιάς – Ηράκλειο – Χανιά

Πρωινή αναχώρηση από τον Πειραιά. Επιβίβαση στο πλοίο για το Ηράκλειο. Άφιξη και αναχώρηση για τα Χανιά. Άφιξη το απόγευμα και τακτοποίηση στο ξενοδοχείο Kydon 4 * . Το βράδυ περιήγηση στην παλιά πόλη των Χανίων . Δείπνο.

2^Η ΗΜΕΡΑ: Νέα Πόλη – Ακρωτήρι – Ομαλός – Φαράγγι Σαμαριάς

Μετά το πρωινό αναχώρηση για περιήγηση στην πόλη, όπου θα δούμε το σπίτι του Ελευθέριου Βενιζέλου, το Ανάκτορο του Πρίγκιπα Γεώργιου. Θα επισκεφτούμε το οροπέδιο του Ομαλού που βρίσκεται σε υψόμετρο 1,050 μ. και θα φτάσουμε στο Ξυλόκαστρο, στην είσοδο του Φαραγγιού της Σαμαριάς. Παραμονή για γεύμα με τις πιο παραδοσιακές γεύσεις .Επιστροφή στο ξενοδοχείο και δείπνο. Το βράδυ στο πολύ σημαντικό μοναστήρι της Χρυσοπηγής θα παρακολουθήσουμε την ακολουθία του Επιταφίου.

3^Η ΗΜΕΡΑ: Λίμνη Κουρνά- Ρέθυμνο- Αρκάδι – Ηράκλειο

Αναχώρηση από την όμορφη πόλη των Χανίων. Επόμενη στάση στην νοτιότερη λίμνη της Ευρώπης, την λίμνη Κουρνά. Συνεχίζουμε για Ρέθυμνο. Άφιξη, περιήγηση και ξενάγηση, παραμονή για γεύμα. Στην συνέχεια προσκύνημα στην ιστορική Μονή Αρκαδίου. Αργά το απόγευμα άφιξη στο Ηράκλειο. Τακτοποίηση στο ξενοδοχείο AKS Minoan Palace 4 * στην Αμνισό. Το βράδυ θα παρακολουθήσουμε την Αναστάσιμη Λειτουργία. Αναστάσιμο δείπνο.

4^Η ΗΜΕΡΑ: Τάφος Καζαντζάκη –Ενυδρείο Κρήτης – Οροπέδιο Λασιθίου – Δικταίο Άντρο

Πρωινό και αναχώρηση για επίσκεψη στον τάφο του Καζαντζάκη. Στην συνέχεια επίσκεψη στο ενυδρείο Κρήτης, το θαλασσόκοσμο της Μεσογείου. Αργότερα μεταβαίνουμε από το οροπέδιο του Λασιθίου στο Δικταίο Άντρο για να δούμε το σπήλαιο Ψυχρού. Παραμονή για γεύμα. Επιστροφή στο Ηράκλειο και δείπνο.

5^Η ΗΜΕΡΑ: Ελούντα- Σπιναλόγκα – Άγιος Νικόλαος – Ιεράπετρα

Πρώτη στάση για επίσκεψη στον Αγ. Γεώργιο στο Σεληνάρι. Συνεχίζουμε για επίσκεψη στην Ελούντα. Στάση για καφέ στο «Νησί των Δακρύων», τη Σπιναλόγκα. Ακολουθεί γνωριμία με την πρωτεύουσα του νομού, τον Άγιο Νικόλαο. Τελευταίος σταθμός η Ιεράπετρα. Παραμονή για γεύμα και επιστροφή στο Ηράκλειο στο ξενοδοχείο μας. Δείπνο.

6^Η ΗΜΕΡΑ: Κνωσός- Φαιστός- Γόρτυνα- Μάταλα- Αρχαιολογικό Μουσείο- Ηράκλειο – Πλοίο

Μετά το πρωινό θα πραγματοποιηθεί αναχώρηση για επίσκεψη στο περίφημο Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης. Στη συνέχεια θα επισκεφτούμε τον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού, το κέντρο του Μινωικού Πολιτισμού. Αργότερα, από τη Γόρτυνα θα πάμε στη Φαιστό και στα

Μάταλα. Παραμονή για γεύμα στη παραλία, μεταφορά στο λιμάνι και αναχώρηση για Πειραιά. Διανυκτέρευση εν πλω.

7^η ΗΜΕΡΑ: Άφιξη στην Αθήνα

Άφιξη νωρίς το πρωί στον Πειραιά.

Περιλαμβάνονται

- Ακτοπλοϊκά εισιτήρια
- Διαμονή στα ξενοδοχεία Kydon Hotel 4* & AKS Minoa Palace 4* στην Αμνισό με ημιδιατροφή
- Αναστάσιμο δείπνο και Πασχαλινό γεύμα στη θέση της ημιδιατροφής
- Αρχηγός-Συνοδός

Τηλέφωνο:2268042332 για τηλεφωνικές κρατήσεις

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:travelkaiftasame@hotmail.gr

Αλίαρτος Βοιωτία

www.sportdog.gr

www.sport24.gr

<http://m.gr.voanews.com/a/sochi-putin/1844532.html>

<http://tablet.ethnos.gr/article.asp?catid=24134&subid=2&pubid=63963628#>

<http://www.protothema.gr/sports/article/356238/-olubiakes-egatastaseis-poia-tuhi-perimene-ta-perissotera-olubiaka-erga-ana-ton-kosmo/>

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Πως ο άνθρωπος έχασε τον ελεύθερο χρόνο του, Θεόδωρος Δ. Παπαγγελής, καθηγητής του Τμήματος Φιλολογίας του ΑΠΘ, Εφημερίδα :ΤΟ ΒΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Europe's environment, The Dobris assessment, Stanners D. & Bourdeau P. (ed), European Environment Agency, Copenhagen (1995). Μετάφραση – Επιμέλεια Μαριάννα Καλαϊτζιδάκη.

Βασικές Αρχές του Μάρκετινγκ ΙΙ, προβολή και προώθηση, Άγγελος Α. Τσακλάγκανος, εκδοτικός οίκος Αφων Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη

Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση (Ειδικά θέματα), Θεόδωρος Β. Κόνιαρης, έκδοση: Υπηρεσία Δημοσιευμάτων ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 1986

Στοιχεία Αστικού και Εργατικού Δικαίου , Β' Μέρος Εργατικό Δίκαιο, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, εκδόσεις ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2002

Σχολικό βιβλίο : Αρχές Οικονομίας, Α' Λυκείου, εκδόσεις ΙΤΥΕ, 2013

Σχολικό βιβλίο : Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Γ' Λυκείου (επιλογής), εκδόσεις ΙΤΥΕ, 2013

Σχολικό βιβλίο : Κοινωνιολογία, Γ' Λυκείου (γενικής παιδείας), εκδόσεις ΙΤΥΕ, 2013

Σχολικό βιβλίο: Πολιτική και Δίκαιο, Β' Λυκείου (επιλογή θεωρητικής κατεύθυνσης), εκδόσεις ΙΤΥΕ, 2012